

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY TARNÓWKA NA LATA
2010 – 2013 Z PERSPEKTYWĄ
NA LATA 2014 – 2017**

Zakres	imię i nazwisko	Data / podpis
OPRACOWANIE PROGRAMU	mgr inż. Karolina Lisiak	
KIEROWNIK PRACOWNI	mgr Marta Karaś	

Egz. nr	
Nr ewid.	/2010

PAŹDZIERNIK 2010

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY TARNÓWKA NA LATA
2010 – 2013 Z PERSPEKTYWĄ
NA LATA 2014 – 2017**

PAŹDZIERNIK 2010

Spis treści

SŁOWNICZEK.....	2
I. PODSTAWY PRAWNE.....	3
II. CEL, ZAKRES I METODYKA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	3
2. 1. Cel i zakres Prognozy.....	3
2. 2. Metodyka sporządzania Prognozy.....	4
III. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY TARNÓWKA NA LATA 2010 – 2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014 – 2017.....	6
3.1. Podstawowa charakterystyka aktualizacji POŚ.....	6
3.2. Cele aktualizacji POŚ.....	6
3.2.1. Cele.....	7
3.2.3. Kierunki działań.....	8
3.3. Założenia alternatywne	11
IV. ANALIZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY TARNÓWKA.....	11
4.1. Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa.....	11
4.1.1. Wody powierzchniowe.....	11
4.1.2. Wody podziemne.....	12
4.1.3. Gospodarka wodno – ściekowa.....	14
4.2. Powierzchnia ziemi i gleb.....	14
4.2.1. Budowa geologiczna i rzeźba terenu.....	14
4.2.2. Rodzaje występujących gleb.....	15
4.2.3. Kopaliny występujące na terenie Gminy Tarnówka.....	17
4.2.4. Gospodarka odpadami.....	17
4.3. Przyroda.....	18
4.3.1. Zabytki i zieleni z nimi związana.....	18
4.3.2. Formy ochrony przyrody.....	19
4.3.2.1. Natura 2000.....	19
4.3.2.1. Pozostałe formy ochrony przyrody.....	20
4.4. Powietrze atmosferyczne.....	23
4.4.1. Klimat.....	23
4.4.2. Jakość powietrza.....	24
4.5. Hałas.....	24
4.6. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	27
4.7. Energia odnawialna.....	28
4.8. Poważne awarie.....	29
V. ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA.....	31
VI. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	33
VII. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA.....	33
VIII. DOKUMENTY WYŻSZEGO SZCZEBLA.....	34
8.1. Polityka Ekologiczna Państwa.....	34
8.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na	

lata 2012 – 2019.....	35
8.3. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Złotowskiego.....	37
IX. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU AKTUALIZACJI POŚ.....	38
X. SKUTKI ODSTĄPIENIA OD REALIZACJI ZAŁOŻEŃ AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	40
XI. ZAPOBIEGANIE I KOMPENSACJA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	40
VIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	42
IX. SPIS TABEL I RYSUNKÓW.....	44

SŁOWNICZEK

GPZ – Główny Punkt Zasilania

GSM – Global System for Mobile Communications, pierwotnie Groupe Spécial Mobile (najpopularniejszy standard sieci komórkowej)

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

MZUK – Miejski Zakład Usług Komunalnych w Złotowie

NZŚ – Nadzwyczajne Zagrożenia Środowiska

OCK – Obszar Chronionego Krajobrazu

OZE – Odnawialne Źródła Energii

PCB – polichlorowane bifenyle

PEP – Polityka Ekologiczna Państwa

POŚ – Program Ochrony Środowiska

RDOŚ – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

RLM – Równorzędna Liczba Mieszkańców

SDR – Średni Dobowy Ruch

SN – oznaczenie sieci niskiego napięcia

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WN – oznaczenie sieci wysokiego napięcia

I. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania prognozy oddziaływania na środowisko nakłada art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym: przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z art. 51 ust. 1 w/w ustawy odpowiedzialność za wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko spoczywa na organie opracowującym aktualizację dokumentu.

II. CEL, ZAKRES I METODYKA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

2. 1. Cel i zakres Prognozy

Zakres prognozy ustalony został, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227), z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo RDOŚ-30-OO.III-6617-155/10/ak) oraz z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu (pismo ON.NS-72/3-12/10).

Prognoza została opracowana dla aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017, a jej nadrzędnym celem jest weryfikacja, czy treści zawarte w aktualizacji POŚ nie naruszają prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 w/w ustawy prognoza oddziaływania na środowisko:

- 1) zawiera:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- 2) określa, analizuje i ocenia:
 - a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*,

- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- 3) przedstawia:
- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

2. 2. Metodyka sporządzania Prognozy

Metodyka sporządzenia prognozy polega na pozyskaniu materiałów niezbędnych do opracowania dokumentu i dalszym ich opracowaniu. Dane zostały pozyskane z Urzędu Gminy Tarnówka, GUS, WIOŚ, UMWW oraz innych źródeł. Następnie dane te zostają przedstawione w formie opisowej jak i tabelarycznej – w przypadku zestawienia danych liczbowych dla lepszego uporządkowania ich. Po sporządzeniu Prognozy została ona przedstawiona w Urzędzie Miejskim w Wieleniu w celu zapoznania się i sprawdzenia poprawności treści. Tak więc metodyka opiera się również na konsultacjach z Urzędem

Miejskim. Przy opracowaniu Prognozy wykorzystano ogólny zakres wiedzy oraz doświadczenia zdobyte podczas wykonywania innych projektów. Sporządzanie Prognozy odbywało się etapami polegającymi na:

1. pozyskanie danych,
2. ustaleniu zakresu prognozy,
3. określeniu celu prognozy,
4. ogólnym scharakteryzowaniu Gminy Tarnówka oraz przedstawieniu stanu poszczególnych elementów środowiska na terenie Gminy Tarnówka,
5. uzgodnieniu z Gminą Tarnówka zadań, jakie Gmina podejmie się zrealizować, aby osiągnąć wytyczone w aktualizacji POŚ cele,
6. przeanalizowaniu treści zapisów aktualizacji POŚ dla Gminy Tarnówka w szczególności tych dotyczących planowanych do realizacji zadań,
7. rozważeniu, jaki wpływ na środowisko będą miały zadania przewidziane do realizacji,
8. przedstawieniu możliwych oddziaływań na środowisko zaplanowanych do realizacji zadań w Gminie Tarnówka,
9. rozważeniu, czy wystąpią oddziaływania transgraniczne,
10. zaproponowaniu działań zapobiegających negatywnemu oddziaływaniu lub działań kompensacyjnych na wypadek możliwości wystąpienia oddziaływań na środowisko,
11. przeanalizowaniu skutków związanych z odstępniem od realizacji aktualizacji POŚ,
12. przedstawieniu problemów z zakresu ochrony środowiska na terenie Gminy Tarnówka,
13. odniesieniu się do dokumentów wyższego szczebla,
14. naniesieniu uwag jednostek zapoznanych z treścią dokumentu.

Wyżej wymienione zagadnienia zostały przedstawione w niniejszej prognozie zgodnie z wytycznymi podanymi w art. 51. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227). Zakres prognozy został przedstawiony w punkcie 2.1.

Zgodnie z art. 53 w/w ustawy zakres prognozy został ustalony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu.

W opracowaniu wykorzystano:

1. Politykę Ekologiczną Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016.
1. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019.
2. Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Złotowskiego 2008 – 2011.
3. Program Rozwoju Lokalnego Powiatu Złotowskiego na lata 2007 – 2013.
4. Dane pozyskane z Urzędu Gminy Tarnówka.
5. Dane pozyskane z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu.
6. Dane pozyskane z serwisu www.geoportal.pl.
7. Dane na temat Natura 2000 pozyskane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.
8. Dane pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS).
9. Dane meteorologiczne pozyskane z programu Operat 2000, Ryszard Samoć.
10. Dane pozyskane z Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

11. Analizę oddziaływania hałasu przeprowadzoną przy użyciu programu SON 2 w. 3 Hałas drogowy licencja CX/63000/S2/09 z dnia 13. 08. 2009 r.

III. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY TARNÓWKA NA LATA 2010 – 2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014 – 2017

3.1. Podstawowa charakterystyka aktualizacji POŚ

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017 została sporządzona w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań niezbędnych do realizacji z zakresu ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 ze zm.) organ wykonawczy gminy w celu realizacji Polityki Ekologicznej Państwa sporządza gminny program ochrony środowiska, uchwalany przez radę gminy (art. 18 ust. 1). Programy te sporządzane, podobnie jak polityka ekologiczna państwa co 4 lata, powinny określać cele i priorytety ekologiczne, poziomy celów długoterminowych, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe (art. 14).

3.2. Cele aktualizacji POŚ

Cele w projekcie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017 zostały opracowane w oparciu o dokumenty wyższego rzędu głównie:

- Politykę Ekologiczną Państwa,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019,
- Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Złotowskiego, przyjętą w kwietniu 2009 r. z terminem obowiązywania na lata 2008 – 2011.

Zostały wyznaczone główne cele, których realizacji mają służyć poszczególne zadania przewidziane do realizacji w latach 2010 – 2017.

Zdefiniowano cele priorytetowe w 8 kategoriach:

- I. zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa,
- II. powierzchnia ziemi i gleb,
- III. przyroda,
- IV. powietrze atmosferyczne,
- V. hałas
- VI. promieniowanie elektromagnetyczne,
- VII. energia odnawialna,
- VIII. poważne awarie.

Dla realizacji wyznaczonych 14 celów wskazano 51 kierunków działań.

Zadań do wykonania w ramach realizacji celów zaproponowano 44.

3.2.1. Cele

Cele ustalono do realizacji w szerszej perspektywie czasowej tj. w latach 2010 – 2017, w oparciu o dokumenty wyższego rzędu. Cele te są zgodne z zapisami wojewódzkiego i powiatowego Programu Ochrony Środowiska, jednak kluczowym dokumentem stanowiącym podstawę do wyznaczenia celów w POŚ dla Gminy Tarnówka jest Polityka Ekologiczna Państwa.

W aktualizacji POŚ dla Gminy Tarnówka zostały one zdefiniowane w sposób następujący:

I.

1. Trwałe zabezpieczenie potrzeb w aspekcie ilości i jakości wody oraz jej dostarczenia w odpowiednim czasie i miejscu.
2. Racjonalne wykorzystanie wody.
3. Racjonalne korzystanie z terenów, na których znajdują się zbiorniki i ciekі wodne. Ochrona wód powierzchniowych.

Cel wytyczony w PEP:

1. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.
2. Ochrona zasobów wodnych, utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, zachowanie i przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków.

II.

1. Właściwe użytkowanie istniejących zasobów glebowych, ich ochrona i rekultywacja.
2. Racjonalne wykorzystanie kopalin.

Cel wytyczony w PEP:

1. Ochrona powierzchni ziemi, a w szczególności ochrony gruntów użytkowanych rolniczo poprzez rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno – błotnych przez czynniki antropogene oraz zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych poprzez przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej.
2. Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopalinę i wodę z zasobów podziemnych oraz ochrona tych zasobów przed ilościową i jakościową degradacją.

III.

1. Ochrona obiektów cennych przyrodniczo nieobjętych i objętych ochroną oraz walorów krajobrazu rekreacyjnego i rolniczego.
2. Zachowanie i zwiększanie bioróżnorodności istniejących ekosystemów.
3. Zwiększanie stopnia objęcia obiektów cennych przyrodniczo ochroną prawną.

Cel wytyczony w PEP:

1. Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej przyrody na różnych poziomach organizacji wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
2. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej z zachowaniem bogactwa biologicznego.

IV.

1. Utrzymanie dobrego stanu powietrza na terenie Gminy Tarnówka.

Cel wytyczony w PEP:

1. Poprawa jakości powietrza: redukcja emisji SO_2 , NO_x i pyłu drobnego.

V.

1. Niedopuszczenie do pogarszania się klimatu akustycznego na obszarach, na których nigdy nie występowały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.
2. Zapobieganie przekroczeniom dopuszczalnych poziomów hałasu w miejscach, gdzie może do nich dochodzić.

Cel wytyczony w PEP:

1. Zmniejszenie narażenia społeczeństwa na ponadnormatywne działanie hałasu i zabezpieczenie przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

VI.

1. Bieżąca kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego w celu uniknięcia możliwości ich oddziaływania na ludzi ich otoczenie i krajobraz.

Cel wytyczony w PEP:

1. Zmniejszenie narażenia społeczeństwa na ponadnormatywne działanie hałasu i zabezpieczenie przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

VII.

1. Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Cel wytyczony w PEP:

1. Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz ochrona tych zasobów przed ilościową i jakościową degradacją.

VIII.

1. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska spowodowanych poważną awarią.

Cel wytyczony w PEP:

1. Dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

3.2.3. Kierunki działań

Zadania stanowią najbardziej szczegółową charakterystykę działań jakie Gmina Tarnówka powinna podjąć, aby umożliwić realizację wytyczonych celów. W harmonogramie czasowo – finansowym do aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017 wytyczono następujące kierunki działań:

I.

1. Budowa, rozbudowa i systematyczna modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.
2. Promowanie i wspieranie budowy oczyszczalni przydomowych w miejscach, w których budowa kanalizacji sanitarnej nie jest ekonomicznie uzasadniona.
3. Ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń z rolnictwa na jakość wód poprzez realizację

założeń Polityki Ekologicznej Państwa.

4. Budowa systemów podczyszczających wzdłuż modernizowanych i nowo powstałych dróg.
5. Wzmoczenie działań kontrolnych i egzekucyjnych w celu eliminacji nielegalnego zrzutu ścieków komunalnych.
6. Edukacja ekologiczna na temat szkodliwości dla środowiska i zdrowia ludzi zanieczyszczeń wydostających się z nieszczelnych zbiorników i wylewania ich na tereny upraw i działek nie objętych systemem kanalizacji.
7. Odbudowa i utrzymanie odpowiedniego stanu systemów melioracyjnych.

II.

1. Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego ochrony gruntów wartościowych dla rolnictwa.
2. Przeciwdziałanie nadmiernemu zakwaszaniu gleb.
3. Ochrona gleb o wysokiej wartości rolniczej przed przeznaczaniem na cele nierolnicze.
4. Przeprowadzanie remontów dróg, których stan zagraża lub wpływa niekorzystnie na przylegające gleby.
5. Zalecanie ograniczeń w stosowaniu środków chemicznych.
6. Propagowanie produkcji zdrowej żywności i promocja rolnictwa ekologicznego.
7. Prowadzenie wielokierunkowej edukacji rolników i użytkowników gruntów w Gminie Tarnówka.
8. Zachowanie zadrzewień śródpolnych, zakrzaczeń, kompleksów leśnych i nieużytków podmokłych jako ważnych elementów funkcjonalnych struktury ekologicznej i obiektów warunkujących utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych na obszarach rolniczych.
9. Właściwe metody przechowywania nawozu organicznego (zapobieganie wyciekaniu np. gnojówki).
10. Wdrażanie i przestrzeganie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.

III.

1. Upowszechnianie i wprowadzanie form indywidualnej ochrony przyrody w postaci użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych przyrody, pomników przyrody.
2. Wspomaganie urządzania i utrzymywania terenów zieleni, zadrzewień i zakrzewień oraz parków.
3. Przeprowadzanie prac inwentaryzacyjnych w zakresie oceny stanu i rozpoznawania zagrożeń różnorodności biologicznej (wykonywanie nowej i aktualizacja starych waloryzacji przyrodniczych).
4. Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych.
5. Zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach cennych przyrodniczo.
6. Selektywny dostęp do terenów cennych przyrodniczo i ochrona tych terenów przed ich dzikim zagospodarowaniem.

IV.

1. Wprowadzanie paliw mniej szkodliwych dla środowiska, modernizacja systemu ogrzewania w Gminie.
2. Propagowanie odnawialnych źródeł energii.

3. Edukacja ekologiczna mieszkańców na temat zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w kotłowniach domowych.
4. Termomodernizacja istniejących budynków, stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów.
5. Tworzenie programu gazyfikacji i jego sukcesywna realizacja.
6. Bieżąca modernizacja ciągów komunikacyjnych, w szczególności dróg.
7. Wspieranie rozwoju ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych.
Utrzymywanie i budowa stref zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

V.

1. Planowanie i sukcesywna realizacja inwestycji zwiększających płynność ruchu, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy.
2. Działania ograniczające możliwy wpływ hałasu na komfort życia mieszkańców poprzez stosowanie odpowiednich technologii w budownictwie.
3. Propagowanie ruchu rowerowego.
4. Prowadzenie nasadzeń zieleni ochronnej przy drogach.
5. Rozważanie stosowania tzw. cichych nawierzchni przy budowie lub modernizacji dróg.
6. Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów o ochronie przed hałasem stref ograniczonego użytkowania, gdy zachodzi taka konieczność.
7. Stosowanie się do ograniczeń prędkości.

VI.

1. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach.
2. Zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.
3. Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania pól elektromagnetycznych na ludzi i środowisko.
4. Przestrzeganie procedury oceny oddziaływania na środowisko na etapie udzielenia decyzji środowiskowej.
5. Lokalizowanie linii elektromagnetycznych o napięciu 110 kV i wyższym poza terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową oraz miejscem poza dostępem dla ludności.

VII.

1. Podniesienie świadomości społecznej i budowa instalacji wykorzystujących energie odnawialną.
2. Przygotowanie listy priorytetów w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
3. Stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu konsultacji dotyczących OZE.
4. Wspieranie inicjatyw podejmowanych w zakresie zastępowania, jako nośnika energii, paliwa stałego źródłami energii odnawialnej.
5. Popularyzacja i wdrożenie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w sferze rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i finansowych.

VIII.

1. Dokonanie zabezpieczeń miejsca wypadku przez Straż Pożarną.
2. Ewakuacja ludności.
3. W przypadku poważnych awarii, kiedy niezbędna jest pomoc specjalistycznych jednostek i specjalistycznego sprzętu, jednostka straży współpracuje z różnymi innymi sekcjami, które podejmują działania w swoim zakresie.

3.3. Założenia alternatywne

Art. 51 ust. 2. pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku opracowywania projektu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017 różne warianty zakładanych celów określone zostały na etapie tworzenia dokumentu.

Powszechnym kryterium wyboru oprócz efektów ekologicznych są względy finansowe. Ważne jest zatem, zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju, znalezienie takiego rozwiązania, by przy określonych środkach finansowych uzyskać optymalny efekt ekologiczny. Na etapie projektowania dokumentu uwzględniono tylko takie założenia, które umożliwią kształtowanie środowiska, jego ochronę lub stanowią pewne metody naprawcze przy jednoczesnym zagwarantowaniu stabilnego rozwoju gospodarczego Gminy Tarnówka.

IV. ANALIZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY TARNÓWKA

4.1. Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa

4.1.1. Wody powierzchniowe

Przez teren Gminy Tarnówka przepływają rzeki: Gwda, Młynówka, Płytnica. Innymi ciekami są kanał Sokoleński oraz kanał Osówka – Piecowo.

Cały obszar Gminy leży w dorzeczu Gwdy, która jest prawobocznym dopływem Noteci. Śródkowa i północna część Gminy znajduje się w przeważającej części w zlewni Pankwicy – Kanału Sokoleńskiego, wschodnia część Gminy w zlewniach dopływów Gwdy – Głomi, natomiast zachodnia część Gminy w zlewni dopływu Gwdy – Płytnicy. Gwda przyjmuje dwa niewielkie prawoboczne dopływy – Płytnicę i Młynówkę.

Badania przeprowadzone przez WIOŚ pozwoliły określić stan jakości wód za rok 2009.

Pomiaru jakości wód dla rzeki Gwdy dokonano w miejscowości Tarnowski Młyn. Klasa elementów fizyko – chemicznych: jeden lub więcej badanych wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów fizykochemicznych przekracza wartości określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia dla klasy II. Klasa elementów biologicznych – II.

Stan jakości wód rzeki Młynówki wpadającej do rzeki Gwdy zbadano w punkcie pomiarowo – kontrolnym

Łysa Góra. Klasa elementów fizyko – chemicznych: jeden lub więcej badanych wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów fizykochemicznych przekracza wartości określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia dla klasy II. Klasa elementów biologicznych – III.

Stan jakości wód rzeki Płynica wpadającej do rzeki Gwdy zbadano w punkcie pomiarowo – kontrolnym Płynica. Klasa elementów fizyko – chemicznych: żaden z badanych wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów fizykochemicznych nie przekracza wartości określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia dla klasy I. Klasa elementów biologicznych – II.

Na terenie Gminy Tarnówka nie znajdują się żadne większe jeziora. Jedynie wody powierzchniowe stojące to:

- staw Fabryczny położony przy Fabryce tektury w Tarnówce,
- zbiornik wodny na rzece Gwda przed Elektrownią Wodną Ptusza i Fabryką Tektury w Tarnówce.

Urządzenia wodne na terenie Gminy to:

- jaz na rzece Gwda przy Fabryce Tektury w Tarnówce,
- jaz na rzece Gwda przy Elektrowni Wodnej Ptusza,
- jaz na rzece Młynówka Ptusza.

4.1.2. Wody podziemne

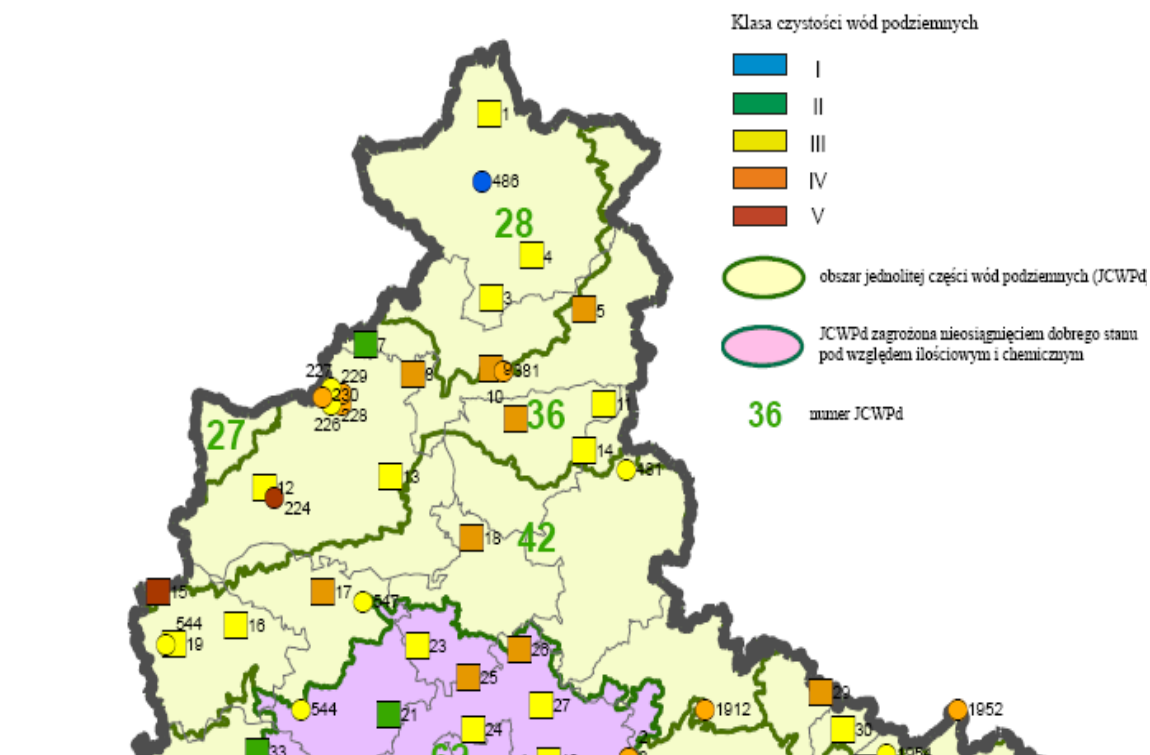
Gmina Tarnówka leży na terenie, którym występują 2 zbiorniki wód podziemnych: GZWP 126 oraz GZWP 127. Dostępne dane na temat jakości wód podziemnych pochodzą z 2002 r. i są oparte na badaniach Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tab. 1. Jakość wód podziemnych w latach 2000 – 2002 na terenie Powiatu Złotowskiego

Miejscowość/gmina	Typ monitoringu	Stratyfikacja	Głębokość stropu m p. p. t.	Nr zbiornika GZWP	Klasa czystości		
					2000	2001	2002
Jastrowie/Jastrowie	Krajowy	Q	43,5	126	Ia	Ia	Ia
Okonek/Okonek	Regionalny	Q+Tr	103,0	126	-	III	Ib
Podgaje/Okonek		Q+Tr	101,0	126	-	II	Ib
Skórka/Krajenka		Q	67,0	125	-	II	II
Krajenka		Tr	165,0	127	-	II	Ib

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2004 – 2011

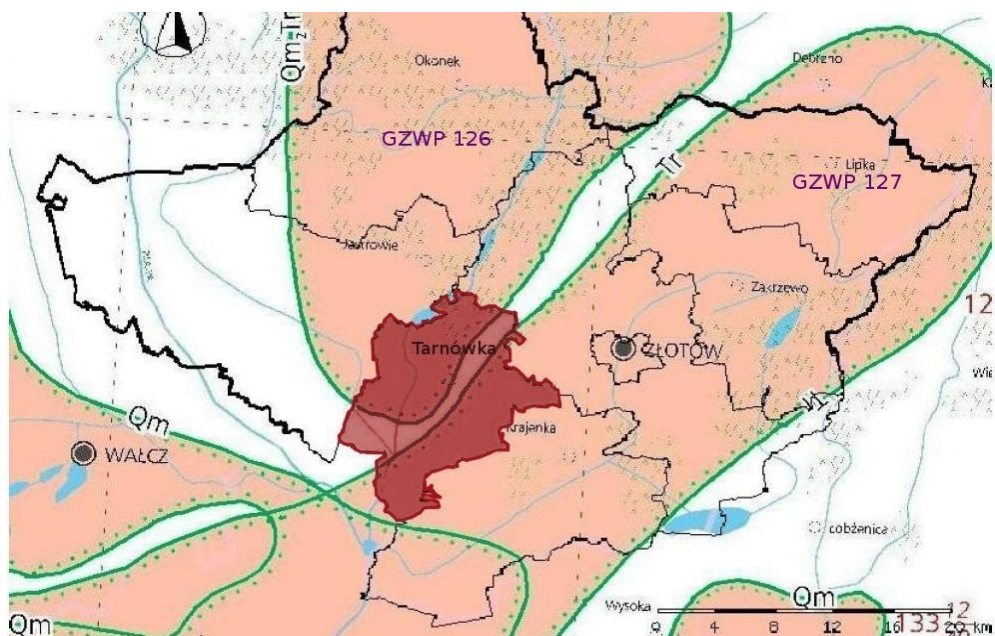
Innym źródłem informacji o jakości wód podziemnych są wyniki monitoringu krajowego i regionalnego z 2006 r. Na rysunku nr 1 zostaje przedstawiony w wersji graficznej stan jakości wód podziemnych w powiecie złotowskim.

Rys. 1. Wyniki monitoringu krajowego (symbol koła) i monitoringu regionalnego (symbol kwadratowy) wód podziemnych w 2006 r.

Źródło: Stan Środowiska w Wielkopolsce w roku 2006, opracowanie WIOŚ

Na rysunku nr 2 natomiast przedstawiono lokalizację głównych zbiorników podziemnych występujących w obrębie Gminy Tarnówka.

Rys. 2. Wyniki monitoringu krajowego (symbol koła) i monitoringu regionalnego (symbol kwadratowy) wód podziemnych w 2006 r.

Źródło: Na podstawie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Złotowskiego (2008)

Z powyższego rysunku wynika, że znaczna część Gminy Tarnówka znajduje się na terenie zachodzenia Głównych Zbiorników Podziemnych.

4.1.3. Gospodarka wodno – ściekowa

Zgodnie z danymi zebranymi w Urzędzie Gminy Tarnówka zostają wykazane informacje na temat gospodarki wodno – ściekowej w Gminie.

Na terenie Gminy Tarnówka funkcjonują ujęcia wodne, na użytkowanie których zostały wydane pozwolenia wodno – prawne. Ujęcia te znajdują się w miejscowościach: Plecemin, Tarnowiec, Bartoszkowo, Pomiarki, Osówka, Tarnówka (2 ujęcia).

Odnotowana długość sieci wodociągowej do końca sierpnia 2010 r. wyniosła 37,6 km. Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej na koniec sierpnia 2010 r. wyniosła natomiast 2798 osoby, co stanowi 86,33% ludności zamieszkałej w Gminie Tarnówka. Liczba ludności korzystającej z wodociągu wzrosła po uruchomieniu wodociągu w Pleceminie. Ilość przyłączy do sieci wodociągowej na terenie całej Gminy wynosi 462.

Z zakresu gospodarki ściekowej prowadzone są badania jakości ścieków powstających na terenie Gminy i dostarczanych do gminnych oczyszczalni ścieków. Miejscowości skanalizowane to: Annapole, Bartoszkowo, Węgierce, Pomiarki, Piecewo, Osówka, Tarnówka.

Sieć kanalizacyjna w Gminie Tarnówka przedstawia się następująco:

- długość sieci kanalizacyjnej – 15,1 km,
- liczba mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacyjnej – 2212 osób, co stanowi 68,25 % ludności Gminy,
- liczba przyłączy – 407,
- ilość odprowadzanych ścieków do oczyszczalni gminnych w skali roku – 79 tys. m³.

Ścieki poddawane oczyszczaniu na oczyszczalni typu „Lemna” w Tarnówce oraz na oczyszczalni typu „Osa” w Bartoszkowie są poddawane badaniom jakości. Pomiary zostały przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu na początku roku 2010. Protokół z przebiegu i efektów kontroli oraz wystąpienie pokontrolne znajdują się do wglądu u Sekretarza Gminy.

Osady z oczyszczalni wywożone są do Spółki Gwda, skratki i zawartość piaskowników odbiera Spółka MZUK Złotów.

W aktualizowanym Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka nie przewidziano przedsięwzięć, które wpłyną negatywnie na stan środowiska przyrodniczego oraz nie przeszkadzają w realizacji racjonalnej gospodarki wodno – ściekowej. Oddziaływania, które mogą występować będą krótkotrwałe uwarunkowane prowadzonymi działaniami na etapie budowy przedsięwzięć. Emisja do środowiska nie będzie wówczas ponadnormatywnie oddziaływała na środowisko.

4.2. Powierzchnia ziemi i gleb

4.2.1. Budowa geologiczna i rzeźba terenu

W fizycznym – geograficznym podziale Polski (wg J. Kondrackiego) teren gminy położony jest w obrębie makroregionu Pojezierze Południowopomorskie, w granicach dwóch mezoregionów (wschodnia część Gminy – obręb Pojezierza Krajeńskiego, zachodnia część gminy – Dolina Gwdy).

Najwyżej położonym punktem w gminie jest wzgórze morenowe – „Góra Zaleska” (140,4 m n. p. m.),

a najniżej punkt w dnie Doliny Gwdy – 68,9 m n. p. m. Rzeźba obszaru Gminy Tarnówka została ukształtowana w czasie ostatniego zlodowacenia skandynawskiego. Na terenie Gminy wyróżnić można dwa typy rzeźby – morenową wysoczyznę połodowcową i dolinę Gwdy. Miejscami falista wysoczyzna morenowa wznosi się 105 – 115 m n. p. m. i obniża się w kierunku południowym i zachodnim. Wysoczyznę budują gliny zwałowe i piaski gliniaste. W dolinie Gwdy występują liczne nierówności związane z niespokojną akumulacją osadów wodnolodowcowych.

Na podstawie zapisów przygotowanych do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tarnówka sporządzonego w roku 2007 zostaje podany opis budowy geologicznej i dalej zasobów surowców.

Gmina Tarnówka położona jest w jednostce geologiczno – strukturalnej o nazwie Antyklinorium Kujawsko – Pomorskie (Antyklinorium Środkowopolskie). Antyklinorium Kujawsko Pomorskie wypiętrzone zostało głównie w czasie trwania orogenezy alpejskiej na przełomie Kredy (Mezozoik) i Trzeciorzędu (Kenozoik) – faza laramijska, kiedy powstały m. in., Góry Karpaty. Potem górna część tego wypiętrzenia w okresie starszego Trzeciorzędu została zniszczona na skutek transgresji morskiej. Dlatego w stratygrafii brakuje osadów Jury Środkowej i lokalnie Jury Górnej, Kredy i starszego Trzeciorzędu: Paleocenu i Eocenu oraz lokalnie Oligocenu.

Budowa geologiczna do głębokości 133 m poznana została na podstawie otworu hydrogeologicznego w Osówce zlokalizowanego na rzędnej 116,3 m n. p. m. oraz w miejscowości Płytnica (ALP) rzędna ok. 80,0 m n. p. m.

W Osówce nawiercono zwierciadło wody na głębokości 98,0 m p. p. t. (do 105 m n. p. m.), a zwierciadło wody ustabilizowane na 20,8 m p. p. t. Wydajność studni $Q = 34,45 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $S = 28,5 \text{ m}$.

W Płytnicy nawiercono zwierciadło wody na głębokości 62,5 m p. p. t., natomiast zwierciadło wody ustabilizowane na +0,8 m p. p. m. Wydajność studni $Q = 4,4 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $S = 22,5 \text{ m}$.

Ponadto woda występuje w warstwach węgla brunatnego.

Analiza obu profili geologicznych wskazuje na duże zróżnicowanie w budowie geologicznej w obrębie Gminy Tarnówka.

4.2.2. Rodzaje występujących gleb

Na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ zostały określone klasy bonitacyjne oraz kompleksy przydatności rolniczej gleb występujących na terenie Gminy Tarnówka. Na terenie Gminy nie występują gleby w klasie bonitacyjnej I i II.

Tab. 2. Klasy bonitacyjne gruntów ornych występujących na terenie Gminy Tarnówka

Wyszczególnienie	Klasy bonitacyjne gruntów ornych [%]								
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIRZ
Powiat złotowski	0	0	2	8	27	23	26	12	2
Gmina Tarnówka	0	0	1	6	33	24	26	8	2

Źródło: WIOŚ, Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000 – 2004

W odniesieniu do powyższej tabeli poszczególne oznaczenia przedstawiają:

klasa I – gleby orne najlepsze,

klasa II – gleby orne bardzo dobre,

klasa IIIa – gleby orne dobre,

klasa IIIb – gleby średnio dobre,
klasa IVa – gleby orne średniej jakości,
klasa IVb – gleby orne średniej jakości (gorsze),
klasa V – gleby orne słabe,
klasa VI – gleby najslabsze,
klasa VI RZ – gleby pod zalesienia.

Tab. 3. Kompleksy przydatności rolniczej gleb na terenie Gminy Tarnówka

Jednostka	Grunty orne w % powierzchni								
	Pszenny b.dobry	Pszenny dobry	Pszenny wadliwy	Żytni b.dobry	Żytni dobry	Żytni słaby	Żytni b.słaby	Zbożowo-pastewny mocny	Zbożowo-pastewny słaby
Powiat złotowski	0	9	0	30	20	22	12	4	3
Gmina Tarnówka	0	8	1	34	16	20	5	9	7

Źródło: WIOŚ, Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000 – 2004

Analizując powyższą tabelę należy stwierdzić, że na terenie Gminy Tarnówka występują w większości o wysokich klasach przydatności rolniczej.

W tabeli nr 4 zostają podane potrzeby wapnowania gleb oraz ich odczyn na podstawie badań WIOŚ.

Tab. 4. Odczyn gleb oraz potrzeby ich wapnowania na terenie Gminy Tarnówka

Powiat/ gmina	Odczyn gleb [%]					Potrzeby wapnowania [%]				
	bardzo kwaśne	kwaśne	lekko kwaśne	obojętne	zasadowe	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Powiat złotowski	22,7	43,4	26,9	5,5	1,6	29,7	21,8	18,6	14,3	15,6
Gmina Tarnówka	17,2	51,9	25,6	5,4	0	17,2	25,6	26,3	18,2	12,8

Źródło: WIOŚ, Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000 – 2004

Zgodnie z wynikami badań największy udział na terenie omawianej Gminy mają gleby kwaśne i tylko dla niewielkiego procentu gleb wapnowanie jest zbędne.

Badania jakości gleb objęły również poziom zawartości metali ciężkich. Wyniki tych badań dla gleb występujących na terenie Gminy Tarnówka znajdują się w tabeli nr 5.

Tab. 5. Zawartość metali ciężkich w glebach występujących na terenie Gminy Tarnówka

Powiat/gmina	Zawartość całkowita w mg/kg									S-SO4 mg/100g gleby
	Cu	Zn	Cd	Pb	Ni	Cr	Mn	Fe	As	
Gmina Tarnówka	5,3	56,3	0,213	9,1	4,43	8,33	253	4667	1,667	0,8

Źródło: WIOŚ, Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000 – 2004

Na podstawie przeprowadzonej analizy chemicznej gleb nie stwierdzono przekroczenia naturalnej zawartości metali ciężkich w glebach występujących na terenie Gminy Tarnówka.

Grunty orne stanowią aż 5042 ha. Jeżeli chodzi o jakość powierzchni ziemi i gleb bardzo ważny jest aspekt rolniczy zważywszy na ilość występujących gruntów orných. Uprawy na terenie Gminy Tarnówka stanowią ogółem 4770 ha.

Na terenie Gminy Tarnówka funkcjonują również gospodarstwa chowu bydła i trzody chlewnej. W miejscowości Ptusza znajdują się 2 gospodarstwa chowu bydła na 170 szt. bydła. Również 2 gospodarstwa znajdują się w miejscowości Tarnówka na 50 szt. bydła.

Trzoda chlewna jest hodowana w 2 gospodarstwach (350 szt.) w miejscowości Węgierce, w 2 gospodarstwach (300 szt.) w miejscowości Sokolna, w 3 gospodarstwach (700 szt.) w miejscowości Piecewo oraz w 4 gospodarstwach (500 szt.) w miejscowości Tarnówka.

Przewidziane w aktualizacji POŚ zadania nie wpłyną negatywnie na stan powierzchni ziemi i gleb w sposób długotrwały. Wszelkie oddziaływania będą miały charakter chwilowy związany konkretnie z etapem prac budowlanych na etapie budowy przedsięwzięć.

4.2.3. Kopaliny występujące na terenie Gminy Tarnówka

Dolina Gwdy i jej obrzeża charakteryzują się występowaniem licznych złóż kruszywa naturalnego, m. in. w rejonie Jastrowia, Krępska, Dobrzycy. W obrębie gminy Tarnówka zasoby kruszywa są znacznie mniejsze niż w sąsiednich gminach. Odkryte złoża są niewielkie, a jakość kruszywa średnia i słaba.

W Gminie Tarnówka udokumentowano trzy złoża kruszywa naturalnego.

Złoże Tarnówka – zasoby geologiczne (1986 r.) 54,1 tys. ton – wyeksploatowane

Złoże Plecemin – zasoby geologiczne (1995 r.) 376,5 tys. ton – eksploatacja zaprzestana, obszar górniczy zlikwidowany.

Złoże Sitowiec – zasoby geologiczne (1965 r.) 1099 tys. ton – złożo wyeksploatowane – teren porośnięty lasem.

Złoża te powinny być zdjęte z „Bilansu Zasobu Kopaliny i Wód Podziemnych w Polsce”.

Ślady eksploatacji kruszywa w postaci zgłębień powyroboiskowych są m. in.:

- w Ptuszy nad Gwdą,
- w Piecewie (1 km na południowy – wschód od zabudowy),
- w Tarnówce.

Wstępne badania przeprowadzone na istniejących w Gminie Tarnówka torfowiskach wykazały istnienie małych złóż torfu i gytii, o łącznych zasobach torfu ok. 1 mln m³ i gytii ok. 1 mln m³. Na terenie Gminy nie istnieją podmioty posiadające odpowiednie koncesje i zajmujące się wydobywaniem złóż.

W aktualizacji Programu nie wskazano działań, które będą negatywnie oddziaływały na zasoby kopaliny.

4.2.4. Gospodarka odpadami

Stan gospodarki odpadami został przedstawiony i przeanalizowany w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Tarnówka na lata 2004 – 2011 przyjętego uchwałą nr XIV/92/2004 z dnia 28 czerwca 2004 r. Plan Gospodarki Odpadami jest integralną częścią Programu Ochrony Środowiska. Zapisu Planu odnoszą się do Polityki Ekologicznej Państwa i wskazuje zadania w zakresie gospodarki odpadami na terenie Gminy Tarnówka z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych i ekologicznych.

4.3. Przyroda

4.3.1. Zabytki i zieleń z nimi związana

W niniejszym rozdziale przedstawia się informacje o zabytkach znajdujących się na terenie Gminy Tarnówka. Zabytkom tym towarzyszy zieleń mająca znaczenie przyrodnicze i estetyczne. Opis poszczególnych zabytków pochodzi z Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013.

Najstarszym a zarazem najcenniejszym zabytkiem Tarnówki jest zachowany do dziś szachulcowy kościół p. w. Nawiedzenia NMP wzniesiony w roku 1773 jako świątynia ewangelicka, od roku 1945 jest kościołem rzymsko – katolickim. Kościół zlokalizowany na dawnym zamknięciu pierwotnego rynku na nieczynnym cmentarzu przykościelnym. Zachowana historyczna zabudowa mieszkalna Tarnówki charakterystyczna jest dla architektury wiejskiej tego regionu pochodzi głównie z XIX i początku XX wieku. Najczęściej reprezentuje ją dom parterowy, murowany z cegły niekiedy otynkowany z wysokim dachem dwuspadowym pokryty dachówką ceramiczną. Domy, ustawione najczęściej kalenicą równolegle do drogi mają skromne elewacje, gdyż pozbawione są detali architektonicznych. Często oprócz domu mieszkalnego zachowane zostały również budynki gospodarcze wchodzące w skład zagrody wiejskiej stanowiąc nierozdzielalną całość dawnego „Obejścia” chłopskiego. Obiekty te zachowane są w różnym stopniu, często posiadają współczesne przybudówki. W wielu dokonano powiększenia pierwotnych otworów okiennych i wymiany dawnej stolarki okiennej i drzwiowej. Zachowana jednak pozostała dawna tradycyjna bryła, a niektóre domy zachowały jeszcze oryginalną stolarkę okienną i drzwiową, niekiedy ozdobnie rzeźbioną. Do rejestru zabytków na terenie tej miejscowości wpisane są także dwa cmentarze: przykościelny oraz ewangelicki. Cmentarz przykościelny na skutek usunięcia z niego nagrobków pełni obecnie funkcję otoczenia zabytkowego kościoła.

Wymienionym zabytkom towarzyszy zieleń o pewnej wartości przyrodniczej i estetycznej. Do ciekawszych obszarów zieleni urządzonej w Gminie zaliczyć można kompleks dworsko – parkowy w Dębogórze, a także park w Potrzebowicach z pierwszej połowy XVIII, które jednocześnie wpisane są do rejestru zabytków. Cmentarz ewangelicki, nieużytkowany posiada zachowane czytelne granice pierwotnego układu oraz zachowany układ alejowo – kwaterowy jednak jest bardzo zaniedbany.

Na terenie Gminy znajdują się jeszcze dwa szachulcowe kościoły wpisane do rejestru zabytków: w Piecovie i Osówce. Kościół p. w. NSPJ w Piecovie wzniesiony został w roku 1880 na miejscu poprzedniego wybudowanego w roku 1664, z którego pozostała najprawdopodobniej wieża. Wokół świątyni roztacza się wpisany również do rejestru zabytków cmentarz przykościelny, którego granice wyznacza ogrodzenie kościoła a układ kompozycyjny został całkowicie zatarty, drzewostan zredukowany. Kościół p. w. Św. Rodziny w Osówce to niewielkich rozmiarów szachulcowa świątynia wzniesiona w 1798 r. jako kościół ewangelicki. Obiekt obecnie znajduje się w bardzo złym stanie technicznym i został wyłączony z użytkowania przez Inspektora Nadzoru Budowlanego z uwagi na zagrożenie dla osób przebywających w jego pobliżu. Cmentarz przykościelny jest także wpisany do rejestru zabytków jego stan i sytuacja jest analogiczna do wyżej opisanych cmentarzy przykościelnych. Kolejnym cennym zabytkowym obiektem sakralnym z terenu Gminy jest ewangelicki ceglany kościół obecnie rzymsko – katolicki fil. p. w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Sokolnej. Nieopodal kościoła usytuowany jest zabytkowy cmentarz ewangelicki posiadający czytelny układ kompozycyjny.

Ponadto na terenie Gminy znajdują się jeszcze dwa cmentarze i 1 park wpisane do rejestru zabytków. Cmentarz przykościelny w Płytnicy posiada czytelne, zachowane granice układu pierwotnego oraz zachowany układ kompozycyjny. Na jego terenie znajduje się pomnik poległych oraz kościół wzniesiony jako ewangelicki, murowany w 1852 r., który po II wojnie światowej przeszedł w ręce katolików i został poświęcony 24 lutego 1947 r. W latach 80 – tych XX wieku był kościołem filialnym parafii p. w. św. Michała Archaniola w Jastrowiu. Kościół ten figuruje w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W podobnym stanie znajduje się drugi w tej miejscowości cmentarz jest to cmentarz ewangelicki. Na jego obszarze poza licznymi nagrobkami i mogiłami w czytelnym układzie alejowo – kwaterowym zachowany jest liczny starodrzew.

W Bartoszkowie znajduje się jedyny w tej Gminie park wpisany do rejestru zabytków. Na jego terenie znajduje się dwór pełniący obecnie funkcje mieszkalną wielu rodzin.

Oprócz wymienionej na początku Tarnówki na terenie tej Gminy rozpoznano jeszcze 7 historycznych układów ruralistycznych. Są to: wieś Piecewo, Plecemin, Płytnica, Ptusza, Osówka, Sokolna i Węgierce.

Zapisy aktualizacji Programu nie wnoszą o zadaniach, które będą oddziaływały na zabytki znajdujące się na terenie Gminy Tarnówka.

4.3.2. Formy ochrony przyrody

4.3.2.1. Natura 2000

Najważniejszą formę ochrony przyrody na terenie Gminy Tarnówka są obszary objęte programem NATURA 2000. W granicach Gminy znajduje się obszar Puszcza nad Gwdą PLB300012, której opis został podany na podstawie formularza SDF dostępnego na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska.

PUSZCZA NAD GWDĄ PLB300012

Opis obszaru. Powierzchnia całego obszaru wynosi 77 678,9 ha. Większość terenu stanowi własność Skarbu Państwa. Jest to rozległy kompleks leśny obejmujący w większości bory sosnowe, a na dnach i zboczach dolin – lasy liściaste i mieszane. Silnie urozmaicona, postglacialna rzeźba terenu przyczynia się do zróżnicowania siedlisk. Wokół jezior (głównie eutroficznych, ale również dystroficznych z cennymi gatunkami i zbiorowiskami roślinnymi) o powierzchni od kilku do kilkudziesięciu ha, utrzymują się rozległe torfowiska niskie, przejściowe i wysokie oraz tereny podmokłe. Jest to również obszar źródliskowy kilku rzek. W obrębie ostoi znajdują się także połacie łąk kośnych; pola orne mają niewielki udział powierzchniowy. Na terenie ostoi zachowały się umocnienia Wału Pomorskiego z lat 1934 – 1945 (Nadarzyce, Szwecja, Jastrowie) – potencjalne zimowiska nietoperzy.

Wartość przyrodnicza i znaczenie. Występuje co najmniej 20 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna w regionie ostoją lęgowego bielika, lelka, lerki i dzięcioła czarnego. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: dzięcioł czarny, gągoł, kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), lelek, lerka, nurogęś, puchacz (PCK) i rybołów (PCK).

uchwały Nr IX/156/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31.05.1989 r., potwierdzone Rozporządzeniem Nr 5 Wojewody Piłskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie piłskim (Dz. Urz. Woj. Piłskiego Nr 13/98 poz. 89) oraz obwieszczeniem Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 14 poz. 246 L. p. 112 z dnia 31.03.1999 r.).

Od dnia 29 grudnia 2006 r. obowiązuje nowe rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 212/06 z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 201 z dnia 14 grudnia 2006 r. poz. 4770).

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są jedną z najstarszych form ochrony wartości przyrodniczych. Status pomnika przyrody może nadać wojewoda na mocy rozporządzenia lub rada gminy na mocy uchwały.

Na terenie Gminy Tarnówka występują następujące pomniki przyrody uznane Rozporządzeniami Wojewody Piłskiego podlegające ochronie indywidualnej wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Poznaniu (Delegatura w Pile):

- **Płytnica** – zakład Rolny nad Gwdą – grupa drzew; 3 lipy drobnolistne o obw. 270, 271 i 398 cm, świerk pospolity o obw. – 220 cm, 1 sosna pospolita o obw. – 295 cm – poz. rej. 322 z 1982 r.,
- **Plecemin** – środek wsi, skrzyżowanie dróg – grupa drzew: 1 dąb szypułkowy o obw. 370 cm, obumarły, 1 lipa drobnolistna o obw. 357 cm – poz. Rej. 357 z 1983 r.,
- **Płytnica** – Leśnictwo, oddz. 102A (obw. 255 – 335cm) – 2003r.; oddz. 103a (obw. 340 – 380cm) – 2003 r. – grupa drzew: 4 buki zwyczajne: obw. 254 – 350cm – poz. rej. 547 z 1992 r.,
- **Ptusza** – grunty P. Z. Sosnowskiego – Grupa drzew: 5 buków zwyczajnych o obw. Od 315 do 470 cm (uwaga: pozostały trzy buki) – poz. rej. 668 z 1996 r.,
- **Ptusza** – grunty P. Z. Sosnowskiego – grupa drzew: 3 wiązy polne o obw. 239, 190 i 179 – poz. rej. 685 z 1997 r.,
- **Ptusza** – grunty P. Z. Sosnowskiego – aleja grabowa – 17 drzew o obw. od 108 do 201 cm – poz. rej. 686 z 1997 r.,
- **Ptusza** – grunty P. Z. Sosnowskiego – grupa drzew: 5 dębów szypułkowych o obw. 250 do 452 cm, 3 graby pospolite obw. 244 – 256cm. – poz. rej. 687 z 1997 r.,
- **Ptusza** – grunty P. Z. Sosnowskiego – aleja z 8 drzew: dęby szypułkowe o obw. od 162 do 316 cm – poz. rej. 688 z 1997 r.,
- **Ptusza** – grunty P. Z. Sosnowskiego – grupa drzew; 5 buków zwyczajnych o obw. Od 210 do 435 cm – poz. rej. 689 z 1997 r.

Uchwałą nr XXV/157/2005 Rady Gminy w Tarnówce z dnia 30.11.2005 r. objęto ochroną w formie pomników przyrody cztery drzewa (uaktualnienie Uchwała Nr XXVII/175/2006 Rady Gminy w Tarnówce z dnia 27 marca 2006 r. zmieniająca uchwałę Nr XXV/157/2005 Rady Gminy w Tarnówce z dnia 30 listopada 2005r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody w części dotyczącej wprowadzenia zakazów dotyczących drzew objętych ochroną prawną). Ochroną zostały zatem objęte następujące obiekty:

- **Nadleśnictwo Płytnica**, Obręb Płytnica, oddział 236:k – grab zwyczajny o obw. 480 cm, Buk Pospolity o obw. 310 cm,

- **Nadleśnictwo Płynica** Obręb Płynica Oddział 237:a – wierz o obw. 282 cm, świerk pospolity o obw. 302 cm.

Chronione rośliny i siedliska przyrodnicze

W programach ochrony przyrody dla nadleśnictw na terenie Gminy Tarnówka stwierdzono występowanie łągu olszowo – jesionowego będącego chronionym siedliskiem przyrodniczym w oddziale 186:b,c,d,g obrębu Krajenka Nadleśnictwa Złotów.

Rejony występowania roślin chronionych

1. Barwinek pospolity (*Vinca minor*) – występuje w Nadleśnictwie Płynica, obręb Płynica oddziały 223A:k, 238:i.
2. Storzycz purpurowy (*Orchis purpurea*) – występuje w Nadleśnictwie Płynica, obręb Płynica oddział 188:f.
3. Widłak goździsty (*Lycopodium claratum*) występuje – Nadl. Płynica obręb Płynica oddziały: 238:i, 239:d, 252:h, 266:g i 267:c, Nadl. Zdrojowa Góra, obręb Skórka, oddział 13:d, Nadl. Złotów, obręb Krajenka: oddziały: 214, 215, Nadl. Lipka obręb Radawnica, oddział 199:t
4. Konwalia majowa (*convallaria maialis*) – występuje w: Nadl. Płynica, obręb Płynica, oddział 238:j. Ponadto występuje w kilkunastu miejscach w lasach chronionych wszystkich Nadleśnictw w obrębie gminy Tarnówka.
5. Porzeczka czarna (*Ribes nigrum*) – występuje w: Nadl. Płynica, obręb Płynica, oddziały: 167:i, 189:m,n,p, 190:c,f, 207:l,r, 208:a, 233:A:j. Nadl. Lipka, obręb Radawnica oddziały: 196:b, 199:t. Ponadto występuje w wielu miejscach na terenach leśnych w rejonach występowania bagien i mokradeł.
6. Zimozioł północny (*Linnaea borealis*) – występuje w Nadl. Zdrojowa Góra, obręb Skórka, oddz. 32:b.
7. Grażek żółty (*Nephras luteum*) – występuje w: Nadl. Zdrojowa Góra, obręb Skórka oddział: 24:b.
8. Bluszcz pospolity (*Hedera helix*) – występuje: Pleceminie na starym cmentarzu.

W Programach Ochrony Przyrody Nadleśnictw, wymienia się nieoznaczone przyrodniczo gatunki takie jak: przylaszczka pospolita, pierwiosnek pospolity, śnieżyczka przebiśnieg, sasanka zwyczajna, marzanka wonna, kruszyna pospolita, gajnik łśniący, płonnik pospolity, chrobotki oraz wiele gatunków grzybów.

Użytki ekologiczne

Obecnie w Gminie Tarnówka nie ma terenów chronionych w formie użytków ekologicznych. Istnieje jednak możliwość utworzenia w przyszłości takowych ze względu na obecność wielu bagien śródlęśnych, oraz terenów źródliskowych na zboczach dolin rzecznych, szczególnie Gwdy i Płynicy. Propozycja utworzenia użytków ekologicznych znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Płynica dla oddziału 208f obrębu Płynica.

Szlaki turystyczne

Tereny przyrodnicze Gminy Tarnówka są bardzo atrakcyjne ze względów estetycznych jak i turystycznych. Przez teren Gminy przebiegają liczne trasy turystyczno – rekreacyjne w postaci tras

rowerowych i szlaków turystycznych:

1. Transwielkopolska Trasa Rowerowa o długości 200 km, prowadząca na odcinku północnym z Poznania do Okonka, która w obszarze Gminy przebiega przez Plecemin, Tarnówkę i Piecewo.
2. Ścieżka „Rowerem przez lasy powiatu złotowskiego” o długości 180 km, która prowadzi przez południowy obszar Gminy w okolicy Paruszki – jest to inicjatywa 5 Nadleśnictw: Złotowa, Lipki, Okonka, Jastrowia i Płytnicy.
3. Międzygminna ścieżka rowerowa o przebiegu: Piecewo – Tarnówka – Sokolna – Tarnowiec.
4. Międzyregionalna ścieżka rowerowa z Krzyża do traktu Rowerowego, o przebiegu gminnym: Przystanek PKP „Płytnica” – Płytnica wieś – Tarnówka – Węgierce – Annopole z wykorzystaniem na niektórych odcinkach torowiska nieczynnej linii kolejowej. Ścieżka ta nie została jeszcze oznaczona w terenie.
5. Szlak kajakowy po rzece Gwdzie, który stanowi kontynuację spływu od jeziora Wielimie koło Szczecinka do Ujścia pod Piłą.
6. Szlak pieszy im. Kościuszkowców I Dywizji WP prowadzący ze Złotowa poprzez Lędyczek, Jastrowie, Tarnówkę i Krajenkę z powrotem do Złotowa.
7. Szlak pieszy im. I Armii WP – Zdobywców Wału Pomorskiego z Okonka przez Jastrowie, Płytnicę i Szwecję do Zdbic.

Zapisy aktualizacji POŚ nie zawierają treści o działaniach mogących długotrwale negatywnie oddziaływać na pozostałe formy ochrony przyrody. Możliwe działania jakie zostały zaplanowane w celu ich zrealizowania będą powodowały emisję do środowiska na etapie budowy inwestycji. Emisja ta będzie krótkotrwała lub chwilowa oraz nie będzie oddziaływała na poszczególne elementy środowiska w sposób ponadnormatywny.

4.4 Powietrze atmosferyczne

4.4.1. Klimat

Gmina Tarnówka leży w strefie klimatu strefy klimatu umiarkowanego, w obszarze wzajemnego przenikania się wpływów morskich i kontynentalnych. Przejściowość ta uwidacznia się głównie zmiennymi stanami pogody, które uwarunkowane są rodzajem napływających mas powietrza.

Duża ilość kompleksów leśnych tego terenu przyczynia się do podwyższenia opadów i wilgotności powietrza oraz do zmniejszania amplitud temperatury w stosunku do terenów bezleśnych.

Według regionalizacji rolniczo – klimatycznej wg Gumińskiego obszar Gminy Tarnówka wchodzi w skład dzielnic bydgoskiej i środkowej.

Na terenie Gminy Tarnówka występuje w ciągu roku 30 – 35 dni mroźnych, około 107 dni z przymrozkami i 38 – 50 dni z pokrywą śnieżną. Opad średnioroczny kształtuje się na poziomie 546 mm, a długość okresu wegetacyjnego określono na 210 – 215 dni. Średnia prędkość wiatru waha się w granicach 3,4 m/s. Latem przeważają wiatry z kierunku wschodniego, zimą wiatry zachodnie i południowo – zachodnie.

Rzadko występują wiatry z kierunku północnego. Względna wilgotność powietrza wynosi około 81%, a zachmurzenie ogólne nieba to około 56%.

4.4.2. Jakość powietrza

Na podstawie badań jakości powietrza w województwie wielkopolskim przeprowadzonych przez WIOŚ w roku 2008 zostają przedstawione poniższe dane.

Gmina Tarnówka została zakwalifikowana do odpowiedniej strefy pod kątem określonych kryteriów. Dla oceny jakości powietrza pod kątem zawartości ozonu Gmina Tarnówka zostaje zaliczona do **strefy wielkopolskiej**. Dla oceny jakości powietrza pod kątem zawartości dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w nim ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu Gmina Tarnówka jest zaliczana do strefy **pilsko – złotowskiej**.

Ze względu na ochronę zdrowia strefę wielkopolską zalicza się do klasy C. pod kątem zawartości ozonu natomiast strefę pilsko – złotowską. Pod kątem zawartości dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu PM10 oraz zawartego w nim ołowiu, arsenu, kadmu, niklu zalicza się do klasy A, tylko ze względu na zawartość benzoapirenu zalicza się tę strefę do klasy C.

Ze względu na ochronę roślin strefę wielkopolską zaliczono do klasy C ze względu na zawartość ozonu. Ze względu na zawartość tlenków azotu i dwutlenku siarki strefę pilsko – złotowską zaliczono do strefy A.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja niska, szczególnie, że jako paliwo opałowe przeważnie stosowany jest węgiel kamienny. Zadania uwzględnione w aktualizacji POŚ posłużą poprawie lokalnego klimatu i ochronie powietrza.

Gmina Tarnówka położona jest w regionie o niskim zainwestowaniu przemysłowym. Największym przedsiębiorstwem jest Fabryka Tektury Tarnówka w Tarnowskim Młynie. Działalność gospodarcza w Gminie opiera się głównie na rolnictwie. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na czystość powietrza atmosferycznego w Gminie jest wysoka lesistość.

Planowane przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w czasie obowiązywania aktualizacji POŚ dla Gminy Tarnówka nie będą oddziaływały w sposób długotrwały ani ponadnormatywny na powietrze atmosferyczne. Nie spowodują one pogorszenia się stanu jakości powietrza w Gminie.

4.5. Hałas

W tabeli nr 6 zostają przedstawione dopuszczalne poziomy hałasu, do których następnie zostaną porównane wyniki przeprowadzonych obliczeń dla drogi krajowej nr 11 i drogi wojewódzkiej nr 189 przebiegających przez teren Gminy Tarnówka.

Tab. 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Lp.	Rodzaj terenu	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1.	a. Strefa ochronna „A” uzdrowiska, b. tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b. tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c. tereny domów opieki społecznej d. tereny szpitali w miastach	55	50	50	40
3.	a. tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b. tereny zabudowy zagrodowej c. tereny rekreacyjno- wypoczynkowe ²⁾ d. tereny mieszkaniowo- usługowe	60	50	55	45
4.	tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	65	55	55	45

¹⁾ wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei liniowych,

²⁾ w przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy,

³⁾ strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Do źródeł hałasu zalicza się hałas komunikacyjny i przemysłowy. Na terenie Gminy Tarnówka hałas przemysłowy nie powstaje w ilości, która stanowiła by o przekroczeniu dopuszczalnego poziomu hałasu. Nieliczne i nieduże zakłady prowadzą działalność na małą skalę, przez co nie można mówić o negatywnym oddziaływaniu z tych zakładów poprzez emisję hałasu. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależny jest od rodzaju wykorzystywanych maszyn i urządzeń.

Jeżeli na terenie Gminy powstałaby inwestycja mogąca powodować większą emisję hałasu, obowiązek dotrzymania odpowiednich poziomu hałasu leży w gestii inwestora.

Przedsiębiorcy prowadzący działalność polegającą na prowadzeniu:

- zakładu, na którego terenie eksploatowane są instalacje lub urządzenia emitujące hałas, dla którego zostało wydane pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska lub decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu,
- instalacji, dla której zostało wydane pozwolenie zintegrowane;

są zobowiązani do przeprowadzenia monitoringu minimum co 2 lata na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. Nr 206, poz. 1291).

Hałas komunikacyjny natomiast towarzyszy nieodłącznie drogom uczęszczanym przez pojazdy mechaniczne, trasom kolejowym i strefom lotniczym.

W związku z brakiem dostępności danych na temat ilości przejazdów pociągów towarowych oraz

parametrów startu i hamowania pociągów towarowych, osobowych, pociągów pospiesznych nie jest możliwe przeprowadzenie obliczeń emitowanego hałasu. Nie są również dostępne dane o przeprowadzanych pomiarach poziomu hałasu wzdłuż tras kolejowych w Gminie Tarnówka. Emisja hałasu związana z użytkowaniem dróg jest o wiele bardziej regularną emisją niż emisja z ruchu kolejowego. Ponad to ruch pojazdów samochodowych odbywa się znacznie częściej niż ruch pociągów i jest nieuniknionym czynnikiem powodującym emisję hałasu. Najbardziej uczęszczaną drogą jest droga krajowa nr 11.

Dla drogi krajowej nr 11 przedstawiono wykres na 2 podkładach mapowych przedstawiających 2 różne odcinki, dla których jednak SDR (Średni Dobowy Ruch) jest taki sam. Dla drogi wojewódzkiej nr 189 wykres przedstawiono na jednym podkładzie mapowym. Łącznie w wyniku obliczeń uzyskano po 3 wykresy dla pory dnia i dla pory nocy, które zostają przedstawione i zinterpretowane w załączniku nr 1.

W tabeli nr 7 zostają przedstawione dane dotyczące natężenia ruchu pojazdów na drodze krajowej nr 11 oraz na drodze wojewódzkiej nr 189. Przez Gminę przebiega odcinek, na którym pomierzono średni ruch dobowy równy 5300 pojazdów na dobę. Na drodze nr 189 średni dobowy ruch wynosi 1896 pojazdów na drogę. Dane te są podstawą do przeprowadzenia obliczeń symulacyjnych obrazujących poziom hałasu wokół drogi.

Tab. 7. Podstawowe dane liczbowe dla obliczeń emisji hałasu

Nr drogi	Relacja	SDR	Pojazdy ciężkie [%]	Pojazdy szt. ogółem/h w porze dnia		Pojazdy szt. ogółem/h w porze nocy	
				Obliczenia etap 1)	Obliczenia etap 2)	Obliczenia etap 1)	Obliczenia etap 2)
11	Bytom – Kołobrzeg	5300	16	222	353	219	88
189	Jastrowie – Złotów	1896	8	79	126	78	31

Źródło: Obliczenia na podstawie Pomiaru Ruchu na Drogach Wojewódzkich w 2005 r., Średni Dobowy Ruch

Objaśnienia do tabeli:

etap1) Pora dzienna trwa od godziny 6:00 do 22:00 (16h), pora nocna natomiast od godziny 22:00 do 6:00 (8 h). W związku z powyższym pora dzienna stanowi 67% doby, a nocna 33%. Na drodze krajowej nr 11 w ciągu 24 h przejeżdża 5300 pojazdów. Po przemnożeniu SDR=5300 przez 67% otrzymujemy ≈ 3551 pojazdów/dobę w porze dziennej, czyli w porze nocy jedzie ≈ 1749 pojazdów/dobę. Następnie do dalszych obliczeń symulacyjnych w programie SON2 firmy „EKO-SOFT” z Łodzi należy przeliczyć otrzymane dobowe ilości pojazdów dla pory dnia i nocy przez ilość godzin danej pory, aby otrzymać ilość pojazdów dla każdej pory w cyklu godzinowym.

Tak więc: $3551 \text{ pojazdy} / 16\text{h} \approx 222 \text{ pojazdów/h}$, $1749 \text{ pojazdów} / 8\text{h} \approx 219 \text{ pojazdów/h}$. Wyliczenia te wskazują, że w dzień i w nocy przez daną drogę przejeżdża taka sama ilość pojazdów.

etap 2) W praktyce jednak, natężenie ruchu na drogach jest mniejsze. Dlatego (opierając się na powyższym przykładzie) zakłada się, że w nocy daną drogą porusza się 20% pojazdów. W związku z powyższym w nocy zamiast 219 pojazdów pojedzie 88, a w dzień – 353 pojazdy. Jeżeli przy pomniejszaniu liczby samochodów do 20% (pora nocna) wyliczonej w etapie 1) uzyskano wartość ułamkową, to została ona zaokrąglona. Ostateczne dane liczbowe dla ilości pojazdów w porze dziennej i nocnej zostają wprowadzone w kolumnę tabeli zaznaczoną kolorem niebieskim. Dane te jak i procentowy udział pojazdów ciężkich stanowią podstawę do przeprowadzenia symulacji w programie SON2.

Na podstawie przeliczonych w ten sposób danych liczbowych i dalej przetworzonych w programie SON2 uzyskano wykresy obrazujące poziom hałasu wywołanego ruchem drogowym. Wykresy zostały naniesione i przedstawione na mapie w skali 1:5000.

Hałas jest powszechnym zjawiskiem. W przypadku braku możliwości uniknięcia hałasu należy stosować najlepsze dostępne techniki przy budowie i modernizacji dróg, aby go zminimalizować. Przykładem może być stosowanie ekranów wokół dróg, nasadzeń zieleni, stosowania „cichej nawierzchni”.

Aktualizacja POŚ dla Gminy Tarnówka nie zawiera zapisów o przedsięwzięciach, których realizacja może spowodować zmianę klimatu akustycznego na gorszy o ponadnormatywnym poziomie.

4.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

Na terenie Gminy Tarnówka znajdują się stacje bazowe operatorów sieci GSM : ERA, Orange, Plus. Trzy nadajniki znajdują się w miejscowości Płytnica, jeden natomiast z miejscowości Tarnówka.

Działanie nadajników nie wpływa na mieszkańców. Ponadto fale rozchodzą się prostopadle do nadajnika umieszczonego na znacznej wysokości. Wysokie maszty służą temu, aby nie dochodziło do oddziaływania na ludzi i ich otoczenie.

Innym źródłem pól elektromagnetycznych są linie wysokiego napięcia. Zasilanie odbiorców na terenie gminy zapewnia system elektroenergetyczny złożony z sieci rozdzielczej średniego napięcia SN 15 kV wyprowadzony z głównych punktów zasilania GPZ 110/15 kV w Złotowie i Jastrowiu. Linie SN15kV zasilają stacje transformatorowe 15/0,4 kV, z których energia elektryczna przesyłana jest do odbiorców liniami niskiego napięcia (NN) napowietrznymi i kablowymi.

Na terenie Gminy Tarnówka w układzie elektroenergetycznym funkcjonują 2 elektrownie wodne: w Ptuszy – o mocy 2200 kVA w Tarnówce – o mocy 630 kVA (obie elektrownie na rzece Gwdzie).

Przez teren Gminy przebiegają linie wysokiego napięcia, dla których należy zabezpieczyć pasy wolne od zabudowy:

- dla linii NW. 220 kV Krzewina – Żydowo, strefa 80,0 m,
- dla linii NW. 110 v Złotów – Jastrowie, strefa 32,0 m.

Bezpieczeństwo energetyczne Gminy zapewnione jest poprzez zasilanie odbiorców:

- z 2 stacji 110/15 kV (dwustronne),
- z linii SN 15 kV o przekrojach z rezerwą dla przesyłu mocy,
- z wystarczającej liczby stacji transformatorowych 15/04 kV.

Przez wschodnią część Gminy przebiega tranzytowa linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia (WN) 220 kV. Zgodnie z zapisem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Tarnówka (2007) przewiduje się modernizację sieci i jej rozbudowę na terenach przewidzianych do zabudowy, oraz rozbudowę linii Żydowo – Krzewina z 220 kV do 440 kV. Ustala się pasy ochronne wzdłuż linii wysokiego napięcia.

Aktualizacja POŚ nie zakłada działań, które wywołają negatywny wpływ na ludzi i środowisko poprzez oddziaływanie pól elektromagnetycznych.

4.7. Energia odnawialna

Na terenie Gminy Tarnówka znajdują się obecnie 3 elektrownie wodne na rzece Gwda w miejscowościach Ptusza (2) i Tarnowski Młyn (1).

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla lokalizacji elektrowni wiatrowych w obrębach geodezyjnych Annopole, Bartoszkowo, Tarnówka, Węgierce w Gminie Tarnówka przyjęty przez Radę Gminy Tarnówka UCHWAŁĄ Nr XX/109/08 z dnia 26 listopada 2008 r. posiada następujący zapis w rozdziale 2 „Ustalenia ogólne”.

Należy zwrócić uwagę, że Gmina Tarnówka znajduje się w II strefie wietrzności, tzn. na terenie o warunkach korzystnych dla efektywnej produkcji energii wiatrowej. Należy rozpatrzyć możliwości lokalizacyjne ze względu na duże zalesienie Gminy.

Energia wiatru znajduje coraz większe zastosowanie w Polsce, jednak budzi pewne kontrowersje pod względem ochrony ptaków i nietoperzy. Fermy wiatrowe mogą stanowić przeszkodę na trasie przelotu ptaków. Kolizje ptaków z siłowniami wiatrowymi zdarzają się w sytuacji zlokalizowania elektrowni na trasie głównych przelotów ptaków lub w miejscu, gdzie znajdują się ważne dla nich żerowiska. Pewne zagrożenie występować może także w trakcie nocnych przelotów i w warunkach złej widoczności.

Pamiętać należy jednak, że większość migracji ptaków odbywa się na wysokościach znacznie przekraczających 150 m, czyli zdecydowanie ponad pracującymi siłowniami wiatrowymi.

Podstawowe znaczenie dla minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowych na ptaki ma właściwy wybór lokalizacji, w szczególności unikanie lokalizowania elektrowni wiatrowych:

- na obszarach użytkowanych intensywnie przez ptaki,
- w miejscach koncentracji występowania gatunków znanych ze swej kolizyjności, takich jak np.: ptaki drapieżne (szponiaste), mewy i rybitwy, ptaki migrujące nocą, sowy oraz wybrane gatunki wykonujące w powietrzu pokazy godowe,
- w miejscach koncentracji ptaków blaskodziobych oraz siewkowych, w odniesieniu do których stwierdzono silne reakcje unikania elektrowni wiatrowych, prowadzące do utraty siedlisk tych ptaków,
- na obszarach wyjątkowo cennych dla awifauny lęgowe.

Obecność turbin wiatrowych zlokalizowanych na użytkach rolnych umożliwia ich dalsze wykorzystanie pod uprawę lub pastwiska. Pojedyncza elektrownia zajmie teren kilkunastu metrów kwadratowych, obsługa ogranicza się do dwóch przeglądów w ciągu roku. Ściśle należy natomiast przestrzegać zasady zakazującej wznoszenia elektrowni wiatrowych w bliskim sąsiedztwie siedzib ludzkich. Naruszenie tej zasady może być źródłem niezadowolenia tej części społeczeństwa, dla której zbyt bliskie sąsiedztwo urządzeń, ich stała obecność w krajobrazie i powodowany nią efekt cienia jest czynnikiem stresowym.

Należy zachować taką odległość terenów przeznaczonych pod lokalizację elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą od terenów wymagających ochrony przed hałasem, która zapewni dotrzymanie akustycznych standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych na terenach podlegających ochronie lub odległość mniejszą, ale przy zastosowaniu środków ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

Elektrownie wiatrowe mogą mieć negatywny wpływ na populacje nietoperzy ich siedliska szczególnie poprzez:

- degradację, zakłócenia lub niszczenia siedlisk oraz korytarzy migrowania,
- degradację, zakłócenia lub niszczenie miejsc rozrodu,
- zwiększone ryzyko kolizji nietoperzy w locie,
- dezorientację nietoperzy na skutek emisji ultradźwięków

Zgodnie z tymczasowymi wytycznymi dotyczącymi ocen oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze (wersja II, grudzień 2009) nie należy lokalizować elektrowni wiatrowych:

- we wnętrzu lasów i niebędących lasem skupień drzew;
- w odległości mniejszej niż 200 m od granic lasów i niebędących lasem skupień drzew o powierzchni 0,1 ha lub większej;
- w odległości mniejszej niż 200 m oraz brzegów zbiorników i cieków wodnych wykorzystywanych przez nietoperze (nie dotyczy farm off shore);
- na obszarach Natura 2000 chroniących nietoperze lub w ich sąsiedztwie – w odległości mniejszej niż 1 km od znanych kolonii rozrodczych i zimowisk nietoperzy
- z gatunków będących przedmiotem ochrony na danym obszarze;

na obszarach, na których w regionalnych lub lokalnych opracowaniach dotyczących potencjalnych lokalizacji elektrowni wiatrowych wykluczono ich lokalizację ze względu na stwarzane zagrożenia dla nietoperzy.

Innym popularnym źródłem energii odnawialnej są panele słoneczne, które są popularne w indywidualnych gospodarstwach domowych jak i wśród firm. Energia słoneczna zebrana przez solar zamontowany w miejscu o odpowiedniej ekspozycji na światło może być wykorzystywana przede wszystkim do dogrzewania wody. W Gminie Tarnówka nie odnotowano domów, ani placówek korzystających z paneli słonecznych.

Bardzo dobrym rozwiązaniem mogą być również plantacje roślin energetycznych takich jak wierzba energetyczna. Zważywszy na brak gazyfikacji Gminy Tarnówka i główne paliwo opałowe jakim jest węgiel kamienny, alternatywnym rozwiązaniem jest rozważenie zmiany paliwa w kotłowniach gminnych jak i propagowanie ekologicznego paliwa w indywidualnych gospodarstwach domowych. Na chwilę obecną w Gminie Tarnówka znajduje się jednohektarowa plantacja wierzby energetycznej.

Innym proponowanym rozwiązaniem jest wykorzystanie energii geotermalnej, jeżeli tylko warunki są sprzyjające takiej inwestycji. Aby oszacować opłacalność tego źródła energii należy sprawdzić jego dostępność i koszty eksploatacji. Obecnie brak jest danych na temat dostępności źródeł geotermalnych na terenie omawianej Gminy.

W aktualizacji Programu nie zakłada się realizacji zadań, których skutkiem mogły by być negatywne oddziaływania na środowisko.

4.8. Poważne awarie

Mianem "nadzwyczajnych zagrożeń środowiska" (NZŚ) określa się negatywne skutki zdarzeń losowych takich jak awarie techniczne i technologiczne w jednostkach stosujących, produkujących lub magazynujących materiały niebezpieczne oraz w transporcie takich substancji. NZŚ stanowią:

- zanieczyszczenie poszczególnych elementów środowiska w zakładach przemysłowych, transporcie,

- rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji,
- pożary na rozległych obszarach lub długo trwające, a także towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych,
- zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska w wyniku katastrof budowli hydrotechnicznych,
- zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska w wyniku klęsk żywiołowych.

Potencjalnym zagrożeniem środowiska i zdrowia człowieka jest transport substancji niebezpiecznych przez obszar Gminy Tarnówka. W przypadku wystąpienia skażenia środowiska podczas transportu materiałów niebezpiecznych (transport drogowy lub kolejowy), gdy trudno jest ustalić sprawcę zdarzenia – obowiązki usunięcia zagrożenia spoczywają na Staroście. Stąd istotne znaczenie miałyby wyznaczenie miejsca tymczasowego magazynowania odpadów powstałych w czasie usuwania skutków zdarzenia. Decyzja, co do miejsca powinna być podjęta na poziomie województwa w porozumieniu z właściwymi samorządami terytorialnymi. Z punktu widzenia narażenia mieszkańców na skutki ewentualnych skażeń środowiska podczas transportu materiałów niebezpiecznych, ważne jest opracowanie programu informowania społeczeństwa o wystąpieniu awarii i sposobu zachowań w takiej sytuacji.

Na terenie Gminy nie ma zakładów zaklasyfikowanych do zakładów o zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej - Dz. U. nr 58, poz. 535). W Gminie Tarnówka nie ma również mogilników.

Ponadto do zakładów stanowiących potencjalne źródło wystąpienia awarii przemysłowej można zaliczyć: wszystkie stacje benzynowe ze względu na łatwopalność paliw.

Obowiązki dotyczące awarii przemysłowych spoczywają głównie na prowadzącym zakład oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także wojewodzie. Szczegółowy opis tych obowiązków podaje ustawa *Prawo ochrony środowiska*.

Zapobieganie awariom miejscowym, prowadzi się głównie poprzez ograniczenie transportu substancji niebezpiecznych, kierowanie ich oznakowanymi trasami, omijającymi główne miejscowości w ich centralnej części, informowanie i edukowanie społeczeństwa o sposobach zapobiegania zagrożeniom, a także o sposobie postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia. Powstałe zagrożenia w transporcie drogowym jak i kolejowym, zwalczane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej.

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć mogących stwarzać zagrożenie dla środowiska noszące znamiona poważnej awarii. Zadania przewidziane w aktualizacji POŚ służą poprawie stanu środowiska na terenie Gminy Tarnówka oraz jego ochronie.

V. ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA

Projekt aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017 będzie realizowany poprzez ustanowione cele oraz zadania. Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć, które będą znacząco oddziaływały na środowisko. Przedsięwzięcia wyznaczone do realizacji służą osiągnięciu wytyczonych celów. Podczas wykonywania prac realizacyjnych wystąpią oddziaływania na środowisko o charakterze lokalnym, krótkotrwałym i mało znaczącym, które nie wywoła pogorszenia się stanu środowiska.

Zadania przewidziane do realizacji ani ich skutki nie będą wykraczały swoim zasięgiem poza teren Gminy Tarnówka.

Spośród zadań ujętych w harmonogramie czasowo – finansowym dla Gminy Tarnówka, zadaniami mogącymi oddziaływać na środowisko są:

1. Budowa kanalizacji w m. Sokolna.
2. Budowa wodociągu w m. Ptusza.
3. Budowa stacji uzdatniania wody w m. Ptusza.
4. Modernizacja oczyszczalni Tarnówka „LEMNA”.
5. Modernizacja oczyszczalni Bartoszkowo.
6. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w m. Ptusza.
7. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w m. Płynica.
8. Budowa oczyszczalni w Pleceminie.
9. Rozbudowa ujęcia wody pitnej, stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej z przyłączami w m. Plecemin.
10. Inwentaryzacja i rekultywacja terenów zdegradowanych np. dzikich wysypisk (zgodnie z zaistniałą potrzebą).
11. Modernizacja drogi z m. Tarnówka – Tarnowski Młyn.
12. Budowa chodnika w m. Płynica.
13. Wytyczenie i budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Tarnówka.
14. Budowa chodnika w m. Bartoszkowo.
15. Budowa chodnika w m. Tarnówka, ul. Zwycięstwa.
16. Przebudowa drogi powiatowej Nr 1043P z m. Węgierce przez m. Piecewo do skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 189.
17. Termomodernizacja budynku szkoły w m. Tarnówka, ul. Zwycięstwa.

Zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt. 2e ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeanalizowano przewidywane do realizacji zadania pod kątem oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych. Po przeanalizowaniu w/w zadań stwierdza się, że żadne z nich nie będzie negatywnie oddziaływało na środowisko w znaczący sposób.

Poniżej zostaje przedstawiona analiza wymienionych zadań względem poszczególnych komponentów środowiska i możliwości oddziaływania na te komponenty.

Wszystkie zadania wymienione powyżej będą realizowane z udziałem urządzeń mechanicznych, które w czasie pracy będą emitowały hałas i spaliny. Emisja ta będzie krótkotrwała lub chwilowa i będzie się odbywała w jednym, wyznaczonym dla danego zadania miejscu. Prace z użyciem ciężkiego sprzętu będą prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Aby zminimalizować emisję hałasu i spalin, podczas budowy maszyny powinny być sprawne i użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem i możliwościami, aby nie powstały inne zagrożenia – np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu.

Wszystkie zadania z wyjątkiem termomodernizacji budynku szkoły w m. Tarnówka, ul. Zwycięstwa wiązą się z naruszeniem roślinności zielnej i/lub z naruszeniem drzew i krzewów oraz z przemieszczaniem mas ziemnych. Prace na głębokości w przypadku robót związanych z budową kanalizacji i systemu wodociągu są konieczne, jednak po zakończeniu prac masy ziemne zostają przywrócone na swoje miejsce, a zieleń uporządkowana. Podobnie w przypadku budowy, rozbudowy, modernizacji dróg i chodników następuje naruszenie warstwy zieleni, dalej warstw ziemnych. Po wykonaniu infrastruktury drogowej zostaje przywrócona zieleń. Jeżeli zachodzi konieczność usunięcia drzew, czy krzewów, zostają one przesadzone, lub zastąpione nowymi po wykonaniu prac, tak, aby nie nastąpiła szkoda w środowisku z tytułu usunięcia.

Termomodernizacja budynku szkoły w m. Tarnówka będzie wiązała się jedynie z chwilową emisją hałasu i spalin, oraz z utrudnieniem w ruchu pieszych w pobliżu budynku.

Chwilowa emisja hałasu i spalin nie będzie miała wpływu na stan jakości komponentów środowiska. Hałas i spaliny będą stanowiły krótkotrwałe lub chwilowe utrudnienia dla mieszkańców znajdujących się w pobliżu wykonywanych prac.

Podczas wykonywania wymienionych zadań nie nastąpi zanieczyszczenie ziemi i wód substancjami szkodliwymi, gdyż prace będą prowadzone pod nadzorem i tylko sprzętem o wysokiej sprawności.

Zadania te nie będą wpływały na zwierzęta, ani na rośliny powodując pogorszenie ich stanu i stanu ich środowiska. Zadania nie wpłyną również na różnorodność biologiczną i przede wszystkim nie będą realizowane na obszarach Natura 2000, ani w ich pobliżu.

Nie zajdą oddziaływania na zabytki, krajobraz, zasoby naturalne. Oddziaływanie na powietrze będzie krótkotrwałe lub chwilowe i wystąpi wyłącznie podczas prac budowlanych i rekultywacyjnych.

Z realizacją zadań nie wiązą się zatem żadne znaczące oddziaływania negatywne, stałe, długoterminowe, wtórne, pośrednie, bezpośrednie. Nie występują żadne działania skumulowane.

Realizacja zadań przyniesie efekty długotrwałe lub stałe o skutkach pozytywnych dla środowiska i mieszkańców.

- Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno – kanalizacyjnej przyczyni się zmniejszeniu lub eliminacji zanieczyszczeń ściekami oraz zapobieże stratom wody.
- Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej stworzy lepsze warunki dla mieszkańców, przyczyni się do zwiększenia organizacji ruchu i komfortu jazdy oraz do zmniejszenia emisji spalin i hałasu dzięki nowym nawierzchniom.
- Termomodernizacja budynku szkoły zapewni lepsze warunki uczniom oraz zmniejszy wydatek ciepła na ogrzanie budynku, co przekłada się na zmniejszenie emisji z tego budynku.
- Rekultywacja zdegradowanych terenów jest zadaniem koniecznym w przypadku wystąpienia miejsc, które utraciły swoją wartość przyrodniczą na skutek silnej eksploatacji lub miejsc zanieczyszczonych takich jak np. dzikie „wysypiska śmieci”. Wykonanie zadania wymaga użycia maszyn, które spowodują chwilową lub

krótkotrwałą emisję spalin i hałasu. Długotrwały efekt realizacji tego przedsięwzięcia będzie pozytywny ze względu na poprawę estetyki rekultywowanego terenu, zapobieżenie zanieczyszczeniu gleb i wód gruntowych, lub zapobieżenie spływom powierzchniowym do wód powierzchniowych. Pozytywne efekty tego przedsięwzięcia będą wpływały również na ogólne warunki środowiska zamieszkiwanego przez rośliny, zwierzęta i ludzi.

VI. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 104 ust. 1 pkt. 2, art. 104 ust. 2 oraz art. 105 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się:

- w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji projektów planów, jak również:
- na wniosek innego państwa, na którego terytorium może oddziaływać realizacja projektu dokumentu;
- gdy możliwe oddziaływanie pochodzące spoza granic Rzeczypospolitej Polskiej mogłoby ujawnić się na jej terytorium.

Nie stwierdza się możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017.

VII. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

Na podstawie analizy danych, dotyczących stanu środowiska na terenie Gminy Tarnówka, stwierdzono, że występują problemy takie jak:

- występowanie zjawiska niskiej emisji, szczególnie w sezonie grzewczym, palenie materiałów odpadowych w kotłowniach domowych, większość kotłowni opalanych węglem,
- duży udział gleb zakwaszonych i możliwość wystąpienia erozji,
- występowanie urządzeń wodnych i melioracyjnych wymagających konserwacji i naprawy,
- brak gazyfikacji Gminy,
- niedoskonały system gospodarki odpadami,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców Gminy.

VIII. DOKUMENTY WYŻSZEGO SZCZEBŁA

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017 opracowano zgodnie z założeniami dokumentów wyższego szczebla:

- Polityką Ekologiczną Państwa,
- 2. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019,
- Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Złotowskiego, którego aktualizacja została przyjęta w kwietniu 2009 i będzie obowiązywała w latach 2008 – 2011 z perspektywą na kolejne 4 lata.

8.1. Polityka Ekologiczna Państwa

Dla opracowania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017, obowiązującym dokumentem nadrzędnym jest „*Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016*”. Została ona przyjęta przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z dnia 22 maja 2009 r. (M. P. nr 34 poz. 501). Stanowi aktualizację i uszczegółowienie „*Polityki ekologicznej państwa na lata 2003 – 2006*”. Ma ona na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska. Hasłem przewodnim jest **zrównoważony rozwój**, czyli równoważenie rozwoju kraju przy uwzględnieniu celów ochrony środowiska w takiej samej mierze jak celów gospodarczych i społecznych. Zwraca się uwagę w pierwszej kolejności na zmiany modelu produkcji i konsumpcji, zmniejszenie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki a także stosowanie najlepszych dostępnych technik i dobrych praktyk gospodarowania (zapobieganie), a dopiero w następnej kolejności na działania typowo ochronne (przeciwdziałanie).

Priorytety tej Polityki sformułowane zostały w 3 działach z podziałem na stan wyjściowy, cele średniookresowe do 2016 r. oraz kierunki działań w latach 2009 – 2012:

kierunki działań systemowych:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzanie środowiskowe,
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- rozwój badań i postęp techniczny,
- odpowiedzialność za szkody w środowisku,
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,

ochrona zasobów naturalnych:

- ochrona przyrody,
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- racjonalne gospodarowanie zasobami wody,
- ochrona powierzchni ziemi,
- gospodarowanie zasobami geologicznymi,

poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- środowisko a zdrowie,
- jakość powietrza,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- substancje chemiczne w środowisku.

Należy mieć w szczególności na uwadze, że Polityka Ekologiczna Państwa odnosi się do prawa międzynarodowego i unijnego dotyczącego m. in.:

- dotrzymywania standardów emisyjnych – Traktat Akcesyjny,
- ochrony powietrza z dużych zakładów – Dyrektywa LCP, CAFE,
- ochrony klimatu – Protokół z Kioto, Konwencja Genewska,
- ochrony wód – Ramowa Dyrektywa Wodna,
- ochrony powodziowej – Dyrektywa wodna,
- ochrona wód morskich – Konwencja HELCOM,
- udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów – Rozporządzenie REACH,
- krajowego systemu standaryzacji, ekzarządzania i audytu – EMAS, ISO, CP.
- odpowiedzialności za środowisko, zapobiegania i naprawy szkód w środowisku – dyrektywa 2004/35/WE,
- ochrony dzikiego ptactwa – Dyrektywa ptasia,
- ochrony siedlisk – Dyrektywa siedliskowa,
- ochrony gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej – Konwencja Berneńska,
- ochrony wędrownych gatunków dzikich zwierząt – Konwencja Bońska,
- kontroli niebezpieczeństw poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi – Dyrektywa Seveso II,
- transgranicznych skutków awarii przemysłowych – Konwencja EKG ONZ,
- obszarów narażonych na zanieczyszczenia azotanami ze źródeł rolniczych – Dyrektywa Azotanowa
- szeregu zagadnień w dziedzinie gospodarki odpadami,
- hałasu – Dyrektywa 2002/49/WE.

8.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019

Aktualizacja Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska została uchwalona w lipcu 2010 r. i na etapie dalszego pracowania niniejszego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka jest obowiązującym dokumentem wyższego szczebla. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019 zawiera zapis o celach do 2019 r., które zostają przedstawione poniżej:

1. Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych.
2. Zwiększanie lesistości województwa oraz prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej.
3. Zrównoważone użytkowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą.

4. Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.
5. Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ochrona środowiska w trakcie ich eksploatacji.
6. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego. Usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę.
7. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa.
8. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego.
9. Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych oraz minimalizacja ich oddziaływania na zdrowie człowieka i środowisko.
10. Minimalizacja skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.
11. Kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców województwa wielkopolskiego, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku oraz zrównoważona polityka konsumpcyjna.
12. Zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do wszystkich sektorowych dokumentów strategicznych i przeprowadzenia oceny wpływu ich realizacji na środowisko przed ich zatwierdzeniem.
13. Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa, sprzyjającej równoważeniu wykorzystania walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem jakości życia i trwałym zachowaniem wartości środowiska.
14. Wdrożenie mechanizmów zapewniających aktywizację rynku na rzecz ochrony środowiska.
15. Promowanie i wsparcie wdrażania systemu EMAS w gałęziach przemysłu o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej szczebla regionalnego i lokalnego.
16. Zwiększenie roli wielkopolskich placówek badawczych we wdrażaniu innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska.
17. Wdrożenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.

Aktualizacja POŚ dla Województwa Wielkopolskiego uwzględnia również szereg najważniejszych celów z zakresu gospodarki odpadami zgodnie z zapisami WPGO. Do najważniejszych z nich należą:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o ponadgminne zakłady zagospodarowania odpadów,
- zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie,
- zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk odpadów niespełniających przepisów prawa.

8.3. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Złotowskiego

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Złotowskiego, którego aktualizacja została przyjęta w kwietniu 2009 i będzie obowiązywała w latach 2008 – 2011 z perspektywą na kolejne 4 lata.

W aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Złotowskiego przedstawiono analizę stanu środowiska naturalnego. Na podstawie analizy wyznaczono:

- cele po osiągnięciu, których ma nastąpić poprawa poszczególnych elementów środowiska, stanowiąca ostateczny efekt podejmowanych kierunków działań (a w ramach kierunków działań – zadań ekologicznych),
- kierunki działań – kierunki służące do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych.

W harmonogramie czasowo – finansowym wyznaczono również zadania ekologiczne – konkretne przedsięwzięcia prowadzące do realizacji wyznaczonych zadań w ramach danego celu ekologicznego. Zadania te mają charakter długookresowy i winny być zrealizowane aż do osiągnięcia założonego celu.

Wyznaczone cele długoterminowe z zakresu:

- ochrony zasobów wód

Podstawowym celem realizowanym przez gminy są działania inwestycyjne w ramach KPOŚK i dyrektywy 91/271/EWG w zakresie:

1. Budowy sieci kanalizacyjnej stanowiące działania długo- i średniookresowe do 2015 r.
2. Wyposażenia aglomeracji poniżej 2000 RLM (równoważna liczba mieszkańców aglomeracji) systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków stanowiące działania długo- i średniookresowe do 2015 r.

W ramach ochrony zasobów i jakości wód wytyczono następujące cele:

1. Poprawa jakości wód powierzchniowych poprzez zmniejszenie ilości ścieków komunalnych odprowadzanych bez oczyszczania.
2. Poprawa jakości ścieków.
3. Sukcesywne ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych i ścieków deszczowych na wody podziemne.

- ochrony powietrza

1. Ograniczenie emisji z procesów spalania paliw.
2. Ograniczanie emisji ze źródeł komunikacyjnych do powietrza.
3. Stopniowe zmniejszanie emisji ze źródeł przemysłowych.

- ochrony przed hałasem

1. Zmniejszenie oddziaływania hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez jego obniżenie do poziomu obowiązujących standardów.
- ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym
 - 1. Skupienie się na rozwoju systemu badań pól elektromagnetycznych.
 - 2. Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące pól elektromagnetycznych.
- Gospodarki odpadami

1. Uporządkowanie obrotu odpadami i stworzenie warunków dla ich bezpiecznego unieszkodliwiania.
2. Stworzenie infrastruktury recyklingu odpadów.
3. Usuwanie odpadów niebezpiecznych z terenów objętych ochroną wód.
4. Wzmocnienie i rozbudowę monitoringu wytwarzania, unieszkodliwiania i składowania odpadów niebezpiecznych.
5. Likwidację „dzikich wysypisk”.

- ochrony powierzchni ziemi i gleb

1. Ochrona i wykorzystanie istniejących zasobów glebowych.
 2. Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych.
- ochrony zasobów kopalin
1. Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin.
 2. Kompleksowe wykorzystanie kopalin, w tym kopalin towarzyszących.

- ochrony przyrody

1. Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej.
2. Doskonalenie systemu obszarów chronionych.
3. Stała dbałość i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody.

- energii odnawialnej

1. Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

- zapobiegania poważnym awariom

1. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych.
2. Opracowanie systemu skutecznego informowania społeczeństwa o wystąpieniu zagrożenia środowiska.

- edukacji ekologicznej

1. Kształtowanie właściwych postaw mieszkańców powiatu i rozwinięcie ich świadomości o tematykę związaną z ochroną środowiska.

IX. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU AKTUALIZACJI POŚ

Zgodnie z zapisami ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* po upływie dwóch lat od przyjęcia programu ochrony środowiska organ wykonawczy Gminy powinien sporządzić raport z realizacji programu ochrony środowiska, obejmujące okres dwóch lat kalendarzowych. Raport jest dokumentem, pozwalającym ocenić stopień realizacji zadań założonych w Programie i jego skutki. Jednym z narzędzi, służących do oceny, są wskaźniki, na podstawie wartości których ocenić można zmiany stanu środowiska przyrodniczego,

będące skutkiem realizacji zadań. W dalszej części niniejszego rozdziału przedstawiono wskaźniki, umożliwiające prowadzenie monitoringu skutków realizacji Programu na terenie Gminy Tarnówka.

Kategoria	Wskaźnik monitoringu	Jednostka
Przyroda i krajobraz	ilość i udział powierzchni obszarów prawnie chronionych	szt. / %
	liczba gatunków prawnie chronionych występujących na terenie Gminy	szt.
	liczba utworzonych parków i zadrzewień	szt. / %
Powierzchnia ziemi i gleb	udział powierzchni zalesionej	ha / %
	ilość wydobytych surowców naturalnych	Mg
	tereny zrekultywowane	ha / %
	powierzchnia terenów zmeliorowanych	ha / %
Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa	jakość wód powierzchniowych, udział wód pozaklasowych	wyniki monitoringu %
	udział ścieków komunalnych i przemysłowych nieoczyszczanych	%
	liczba zbiorników retencyjnych	szt.
	udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej	%
	zużycie wody do celów bytowych na osobę	m ³
	zużycie wody w największych zakładach	m ³
	udział wód powierzchniowych wykorzystywanych do celów gospodarczych	%
	ilość zakładów emitujących ścieki oczyszczone i nieoczyszczone	szt.
Powietrze	ilość zakładów będących emitorami zanieczyszczeń gazowych i pyłowych	szt.
	Ilość alternatywnych źródeł energii	szt.
	liczba kotłowni węglowych, gazowych, opalanych drewnem, olejem	szt.
Poważne awarie	liczba zakładów na terenie powiatu stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej	szt.
	liczba zdarzeń o znamionach NZS	szt.
	liczba spotkań szkoleniowych z zakresu informacji i postępowania w przypadku wystąpienia NZS	szt.
Hałas	ilość kontroli w zakładach emitujących hałas, w szczególności w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej	szt.
	stwierdzone przekroczenia hałasu na drogach	dB / %
	ludność korzystająca z komunikacji miejskiej	%
Pola elektromagnetyczne	ilość urządzeń będących źródłem promieniowania elektromagnetycznego	szt.
	powierzchnia stref ochronnych wokół urządzeń i linii elektromagnetycznych	m ²
Energia odnawialna	udział energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych	%

X. SKUTKI ODSTĄPIENIA OD REALIZACJI ZAŁOŻEŃ AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017 uwzględnia działania będące kontynuacją realizacji założeń poprzedniego programu. Dokument ten odnosi się do dokumentów wyższego szczebla, które z kolei kształtowane są na podstawie prawodawstwa krajowego i unijnego. W związku z powyższym, przedmiotowa aktualizacja jest spójna z dokumentami wprowadzającymi organizację podejmowanych działań w celu zachowania lub poprawy stanu jakości środowiska przyrodniczego. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka została sporządzona z zachowaniem względów ekologicznych i ekonomicznych. Odstąpienie od realizacji założeń aktualizacji Programu spowoduje przerwanie ciągłości podejmowanych działań na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Tarnówka. Jednocześnie skutkiem będzie pogorszenie warunków środowiskowych i warunków życia mieszkańców. W wyniku zaniechania działań założonych w aktualizacji Programu dojdzie do zwiększenia stresu i pogorszenia stanu środowiska poprzez nieprawidłowo podejmowane działania związane z codziennymi czynnościami mieszkańców. Dokument na etapie realizacji został uzgodniony z Urzędem Gminy Tarnówka. Wszelkie działania zaplanowane w aktualizacji posłużą poprawie jakości życia na terenie Gminy bez wywoływania szkód wobec środowiska przyrodniczego. Możliwości wystąpienia negatywnych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska zostały przeanalizowane i przedstawione w załączniku nr 1.

XI. ZAPOBIEGANIE I KOMPENSACJA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Przez kompensację przyrodniczą rozumie się: zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesienie, zadrzewienia lub tworzenie skupień roślinności prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównanie szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych.

Na terenie Gminy Tarnówka występują obszary objęte programem ochrony NATURA 2000. Inwestycje oddziałujące w znaczący sposób i mogące znacząco oddziaływać na przyrodę będą wymagały raportu oddziaływania na środowisko w przypadku sąsiedztwa inwestycji z obszarem Natura 2000 lub ingerencji w ten obszar. Można zezwolić na realizację inwestycji negatywnie oddziałującej na przedmiot ochrony tylko wtedy, gdy przemawiają za tym wymogi „nadrzędnego interesu publicznego” (takie jak np. budowa sieci wodociągowej) i nie ma rozwiązań alternatywnych. Warunkiem dopuszczenia do realizacji jest wtedy wykonanie tzw. kompensacji przyrodniczej, której celem jest zapewnienie spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów NATURA 2000.

Projekt Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017 nie zakłada realizacji zadań, które będą oddziaływać na środowisko w znaczący sposób.

Warianty kompensacji przyrodniczej powinny być określone w ramach wydawanych decyzji

o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych przedsięwzięć.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) decyzje te określają środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć, a w szczególności warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia negatywnych oddziaływań dla terenów sąsiednich a także w przypadku gdy z oceny przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba wykonania kompensacji przyrodniczej – stwierdza konieczność jej wykonania.

Poniżej zostają przedstawione możliwe oddziaływania na środowisko i metody zapobiegania im oraz metody kompensacji przyrodniczej.

W trakcie prac budowlanych inwestor jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Dopuszcza się wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją konkretnej inwestycji, a jeśli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód.

Dla zadań wymienionych jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy przewidzieć odpowiednie warianty zapobiegania i kompensacji przyrodniczej.

Podczas prac budowlanych nastąpi naruszenie wierzchniej warstwy gleby wraz z okrywą roślinną, a następnie przemieszczone zostaną masy ziemne. Należy zabezpieczyć wszystkie drzewa i krzewy znajdujące się w obszarze prowadzonych prac. Korę drzew należy zabezpieczyć przed odzieraniem i innymi uszkodzeniami mechanicznymi przy pomocy mat ochronnych. W przypadku, gdy wystąpi konieczność przesadzenia drzewa lub krzewu, należy zabezpieczyć całą bryłę korzeniową, koronę i strzałę. Operację przeniesienia należy dokonać przy użyciu odpowiedniego sprzętu. Przesadzenie dużego drzewa najczęściej wiąże się z uszkodzeniem/obcięciem niektórych korzeni, wówczas należy zredukować promień korony proporcjonalnie, tak, aby roślina była w stanie wykarmić swój organizm. Jeżeli jedyną możliwością jest usunięcie drzewa, należy w jego miejsce nasadzić inne w ilości określonej bliżej w decyzji dotyczącej pozwolenia na wykonanie przedsięwzięcia. Ilość i gatunek drzew, które należy nasadzić w miejsce wyciętego zależy od wieku, gatunku, obwodu i wartości przyrodniczej wyciętego drzewa.

Przemieszczanie mas ziemnych przy prowadzeniu wykopów jest konieczne. W przypadku prowadzenia prac głębokościowych takich jak np. kładzenie rur kanalizacyjnych/wodociągu zostaje naruszonych kilka warstw ziemi. Po zakończeniu prac należy przywrócić poprzedni stan zachowując kolejność warstw glebowych w profilu glebowym. Jeżeli nie jest możliwe przywrócenie rzeźby terenu i stanu gleby np. w przypadku budowy lub modernizacji drogi należy wykonać szereg zabiegów podyktowanych w decyzji dotyczącej pozwolenia na taką budowę. Mogą to być:

- ukształtowanie terenu przez uformowanie nasypów, skarp, wykonanie drenażu i przejść dla zwierząt oraz nasadzenia drzew, krzewów, roślinności zielnej oraz dopilnowanie, aby stan zarządzony decyzją utrzymywał się.

Skala wykonanych działań kompensacyjnych zależy od rodzaju wykonanych prac i skali ingerencji w środowisko.

Do przeprowadzenia prac przy realizacji w/w zadań należy stosować sprzęt o pełnej sprawności, żeby:

- zminimalizować poziom emitowanego hałasu,
- zminimalizować poziom zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw w silnikach samochodów i maszyn,
- zapobiec wyciekowi paliw ze zbiorników maszyn, pojazdów i urządzeń.

Przedsięwzięcia należy realizować z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technik, przy czym należy zapobiegać emisji zanieczyszczeń do środowiska, a w przypadku braku takiej możliwości ograniczać je przez zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń (filtry, maty, ekrany itp.).

W przypadku okresowego oddziaływania na środowisko związanego z bytnością ludzi (np. ruch turystów po terenie przystani) proponuje się:

- stworzenie odpowiedniego regulaminu obowiązującego turystów podczas pobytu na terenie przystani,
- stworzenie planu pielęgnacji zieleni w razie wyrządzonej szkody,
- monitorowanie stanu miejsc odwiedzanych przez turystów,
- zabezpieczanie miejsc narażonych na zniszczenia wywołane ruchem turystycznym.

W przypadku zaburzenia naturalnego funkcjonowania ekosystemu spowodowanego eksploatacją inwestycji (np. budowa urządzeń wodnych) zostanie nakazana konieczność przeprowadzania działań naprawczych takich jak np.:

- prowadzenie obserwacji zmian ekosystemu wodnego i pobliskiego ekosystemu, na który on oddziałuje,
- odpowiednie operowanie instalacją na śluzie i/lub instalacja dodatkowych urządzeń w celu zapewnienia odpowiedniego przepływu wody, jej temperatury, chemizmu i innych, które warunkują istnienie określonych organizmów wodnych.

Zanim warunki kompensacji przy inwestycjach takich jak elektrownie wodne zostaną określone należy prognozować wpływ konkretnie wybranej technologii na dany ciek i organizmy od niego uzależnione.

Jako, że na etapie sporządzania aktualizacji POŚ wymienione zadania nie są dokładnie zaplanowane nie można określić konkretnych działań zapobiegawczych i kompensacyjnych. Obowiązek przeprowadzenia działań zapobiegawczych i kompensacyjnych zostanie nałożony na inwestora/wykonawcę zadania.

VIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNM

Obowiązek opracowania prognozy oddziaływania na środowisko nakłada art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym: przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania

terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Odpowiedzialność za wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko spoczywa zgodnie z art. 51 ust.1 w/w na organie opracowującym projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47.

Prognoza oddziaływania na środowisko wykonana została dla projektu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017, który umożliwi weryfikację i udoskonalenie obecnie funkcjonującego systemu ochrony środowiska przyrodniczego. Zasadniczym celem prognozy jest określenie czy projekt POŚ nie narusza zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Projekt uwzględnia cele i kierunki działań względem takich elementów jak:

- zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa
- powierzchnia ziemi i gleb,
- przyroda,
- powietrze atmosferyczne,
- hałas,
- promieniowanie elektromagnetyczne,
- energia odnawialna,
- poważne awarie.

Kluczowym elementem zrównoważonego rozwoju jest równoważne traktowanie środowiska przyrodniczego oraz priorytetów gospodarczych i społecznych. W związku z tym, że realizacja założonych zadań w aktualizacji POŚ, wskazane zostały źródła finansowania. Podano również metody monitorowania stopnia wykonania Programu. Jednocześnie zadaniem prognozy jest ułatwienie identyfikacji skutków środowiskowych spowodowanych realizacją zapisów w POŚ w przyszłości. Projekt aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnówka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017 jest dokumentem, określającym zasady postępowania oraz działania dla jednostki samorządowej w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego. Wskutek realizacji wyznaczonych zadań osiągnięte zostaną cele, gwarantujące poprawę jakości stanu środowiska na terenie Gminy, a co za tym idzie – warunków życia oraz zdrowia jej mieszkańców. Działania edukacyjne i promocyjne, zachęcające między innymi do prowadzenia racjonalnej gospodarki odpadami, gospodarki wodnej i energetycznej oraz inne proekologiczne postawy, prowadzić będą do utrwalania się wśród mieszkańców właściwych z punktu widzenia ochrony środowiska zachowań, a w ich następstwie – rozwoju Gminy Tarnówka zgodnego z prawem, skutecznego i efektywnego.

IX. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Spis tabel

Tab. 1. Jakość wód podziemnych w latach 2000 – 2002 na terenie Powiatu Złotowskiego.....	12
Tab. 2. Klasy bonitacyjne gruntów ornych występujących na terenie Gminy Tarnówka.....	15
Tab. 3. Kompleksy przydatności rolniczej gleb na terenie Gminy Tarnówka.....	16
Tab. 4. Odczyn gleb oraz potrzeby ich wapnowania na terenie Gminy Tarnówka.....	16
Tab. 5. Zawartość metali ciężkich w glebach występujących na terenie Gminy Tarnówka.....	16
Tab. 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.....	25
Tab. 7. Podstawowe dane liczbowe dla obliczeń emisji hałasu.....	26

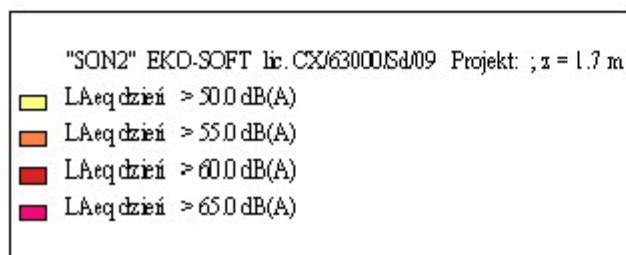
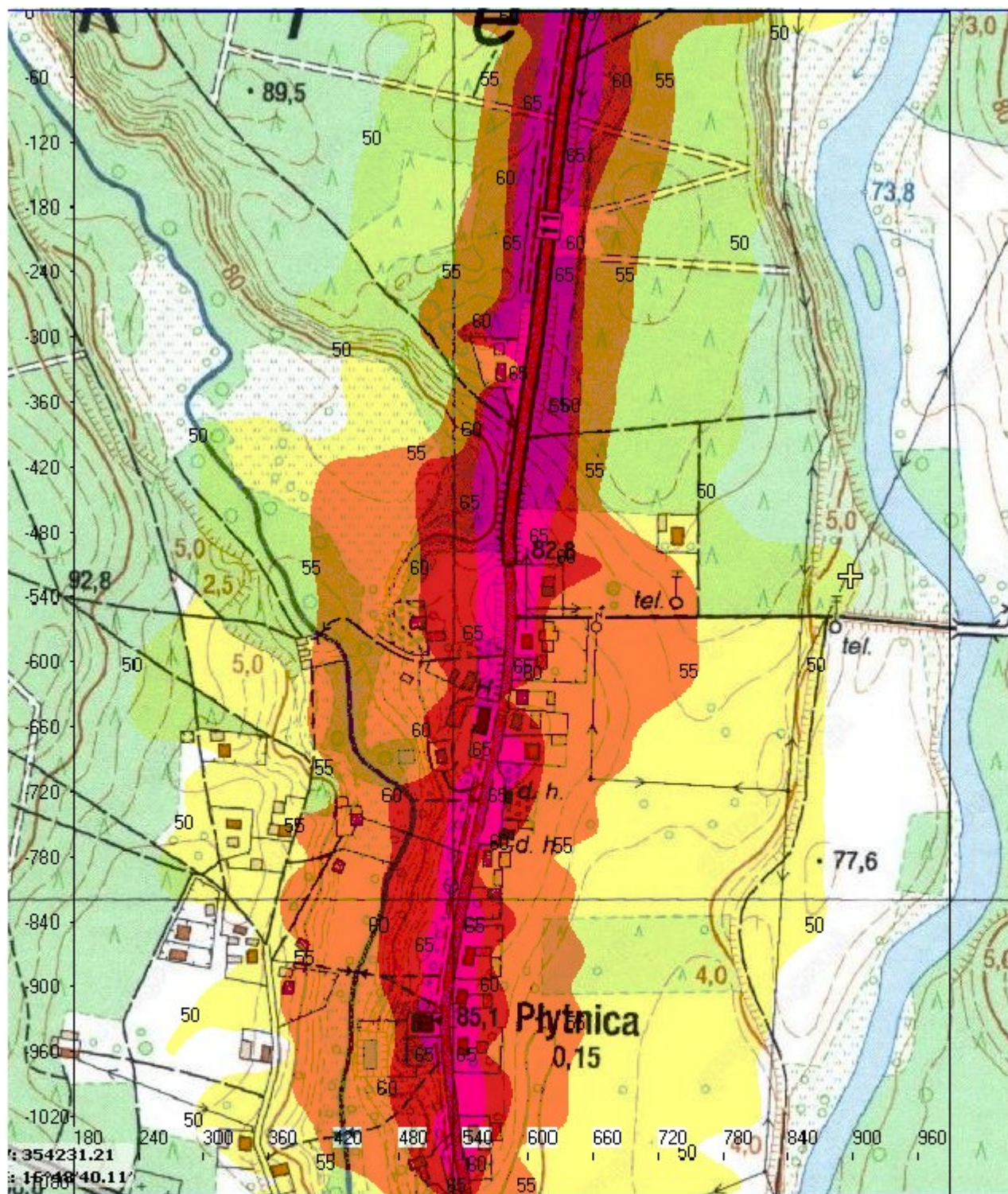
Spis rysunków

Rys. 1. Wyniki monitoringu krajowego (symbol koła) i monitoringu regionalnego (symbol kwadratowy) wód podziemnych w 2006 r.....	13
Rys. 2. Wyniki monitoringu krajowego (symbol koła) i monitoringu regionalnego (symbol kwadratowy) wód podziemnych w 2006 r.....	13
Rys. 3. Obszary NATURA 2000 występujące na terenie Gminy Tarnówka.....	20

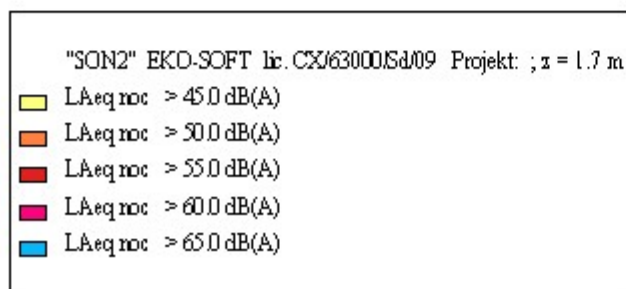
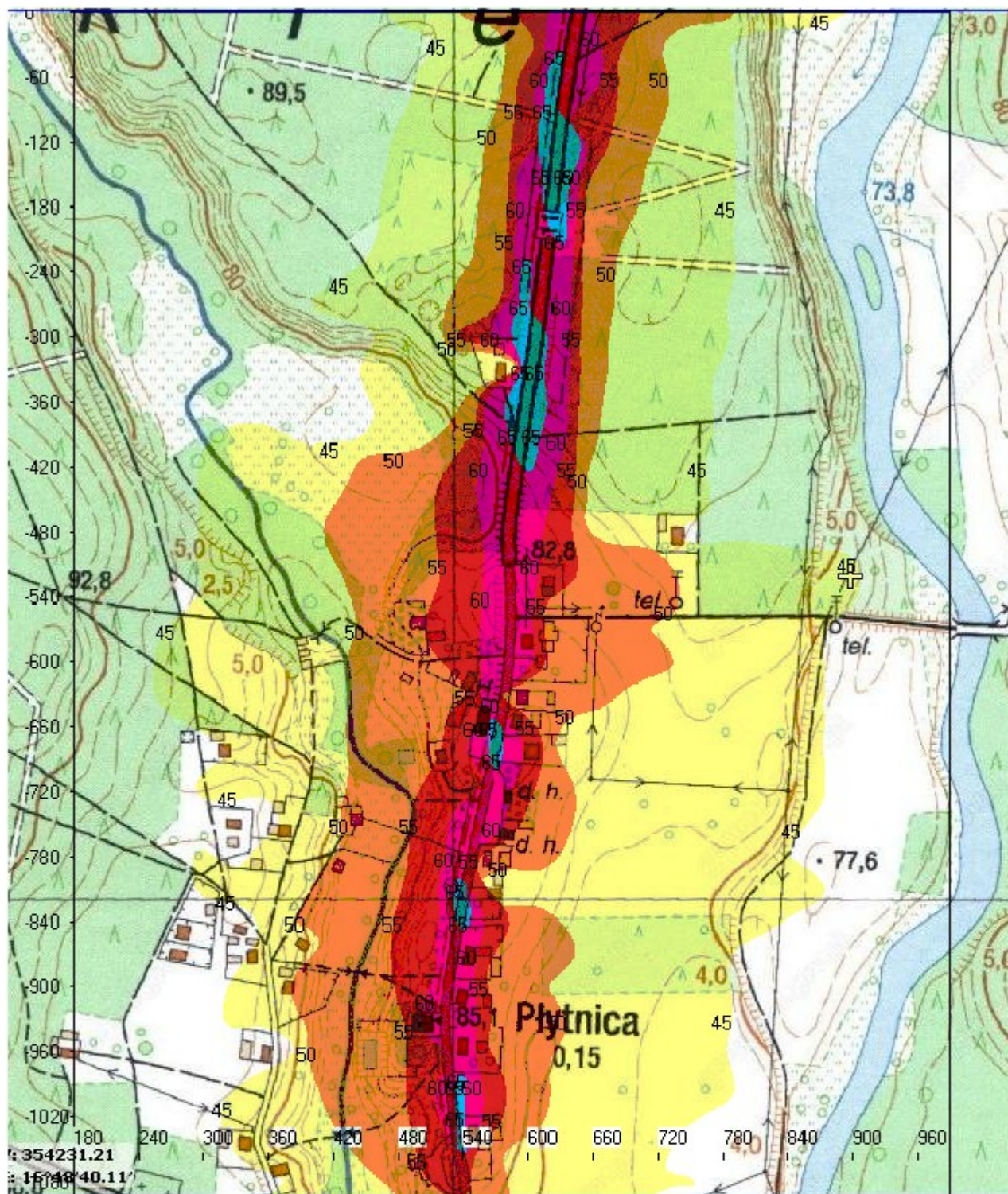
Rysunek nr 1 przedstawia zasięg oraz poziom hałasu powodowanego przez ruch pojazdów na drodze krajowej nr 11 w porze dnia i nocy. Średni Dobowy Ruch wynosi 5300 pojazdy/dobę. Przyjęto, że pojazdy poruszają się w ciągu doby ze średnią prędkością 50 km/h w terenie zabudowanym i 100 km poza terenem zabudowanym. Został uwzględniony procent pojazdów ciężkich równy 16% wszystkich pojazdów. Największa wartość dla natężenia hałasu poza drogą w porze dnia wynosi 84,8 dB, w porze nocnej największą wartością jest 78,8 dB. Przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu są bardzo duże. Na wykresie widoczny jest zasięg hałasu, który to hałas o ponadnormatywnym poziomie obejmuje większość budynków znajdujących się w sąsiedztwie drogi.

Rysunek nr 2 przedstawia tą samą drogę co rysunek nr 1, o tym samym średnim dobowym natężeniu ruchu pojazdów, ale na innym odcinku. Celowo został zaprezentowany odcinek drogi przebiegającej przez las, gdzie po obu stronach jezdni znajduje się naturalny ekran w postaci drzew o średniej wysokości 12 m. W przypadku tego odcinka również dochodzi do znacznych przekroczeń jednak hałas o najwyższym poziomie charakteryzuje się innym zasięgiem. Las jako ekran częściowo odbija hałas i częściowo go pochłania. Największa wartość w porze wynosi 82,4 dB, a w porze nocy 75,5 dB.

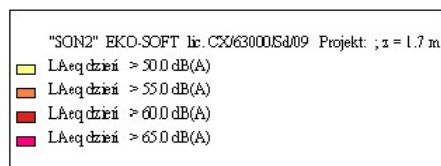
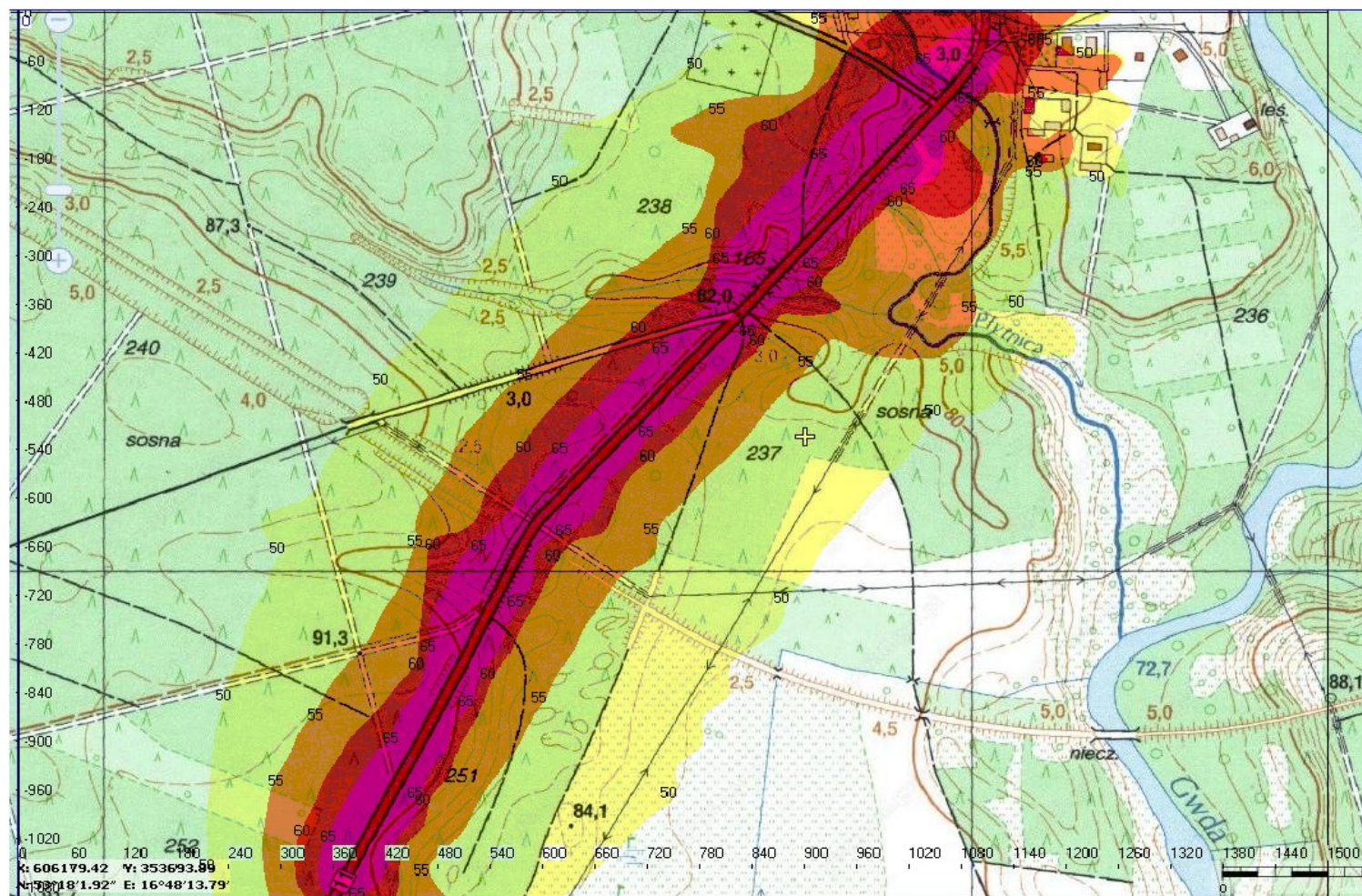
Rysunek nr 3 przedstawia odcinek drogi wojewódzkiej 189 o średnim dobowym natężeniu ruchu 1896 pojazdów na dobę. Przez teren Gminy Tarnówka przebiega ok. 200 m tej drogi (jest to w zasadzie odcinek przy skrzyżowaniu z drogą powiatową nr 1043P). Drogę otacza las, który częściowo pochłania i częściowo odbija hałas drogowy. Przyjęto, że pojazdy poruszają się z prędkością od 90 km/h w dzień do 100 km/h w nocy. Do obliczeń przyjęto, że ilość pojazdów ciężkich wynosi 8%. Na drodze nr 189 dochodzi do przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu w pasie wzdłuż drogi. Największa wartość jaką wyliczono wynosi 73,2 dB w jednym z punktów (nie w całym pasie) w porze dnia. W porze nocnej najwyższą wartością jest 68,1 dB.

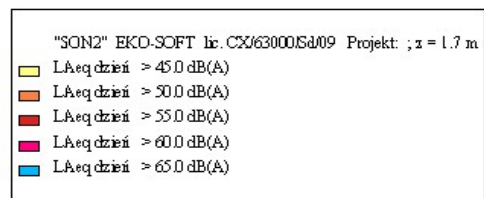
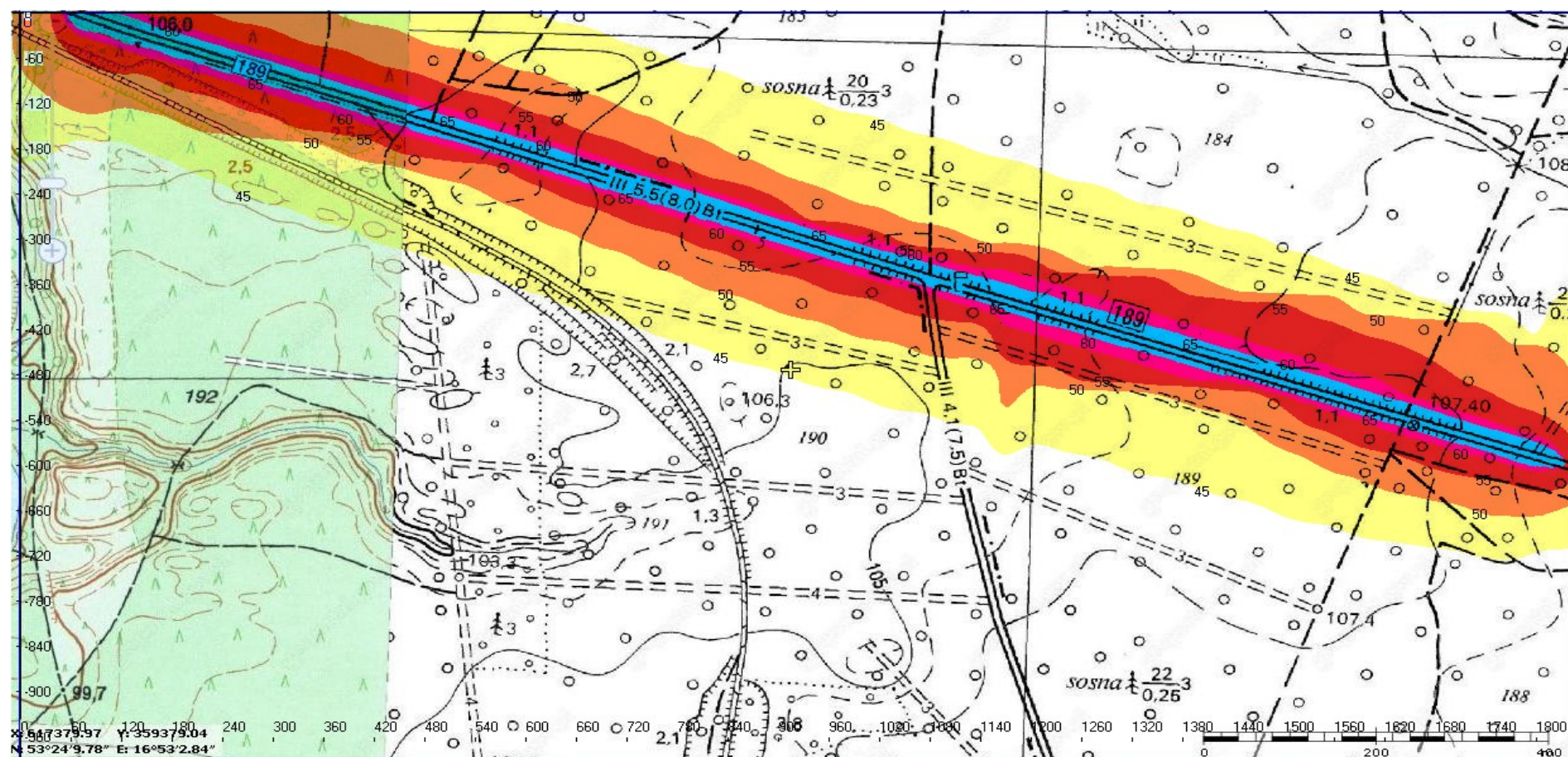
Rys.1A Wykres natężenia hałasu przy drodze krajowej nr 11 w porze dnia

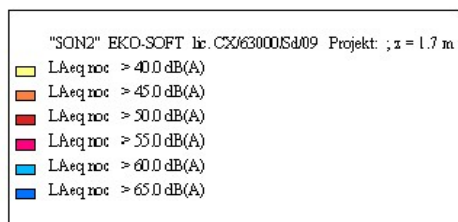
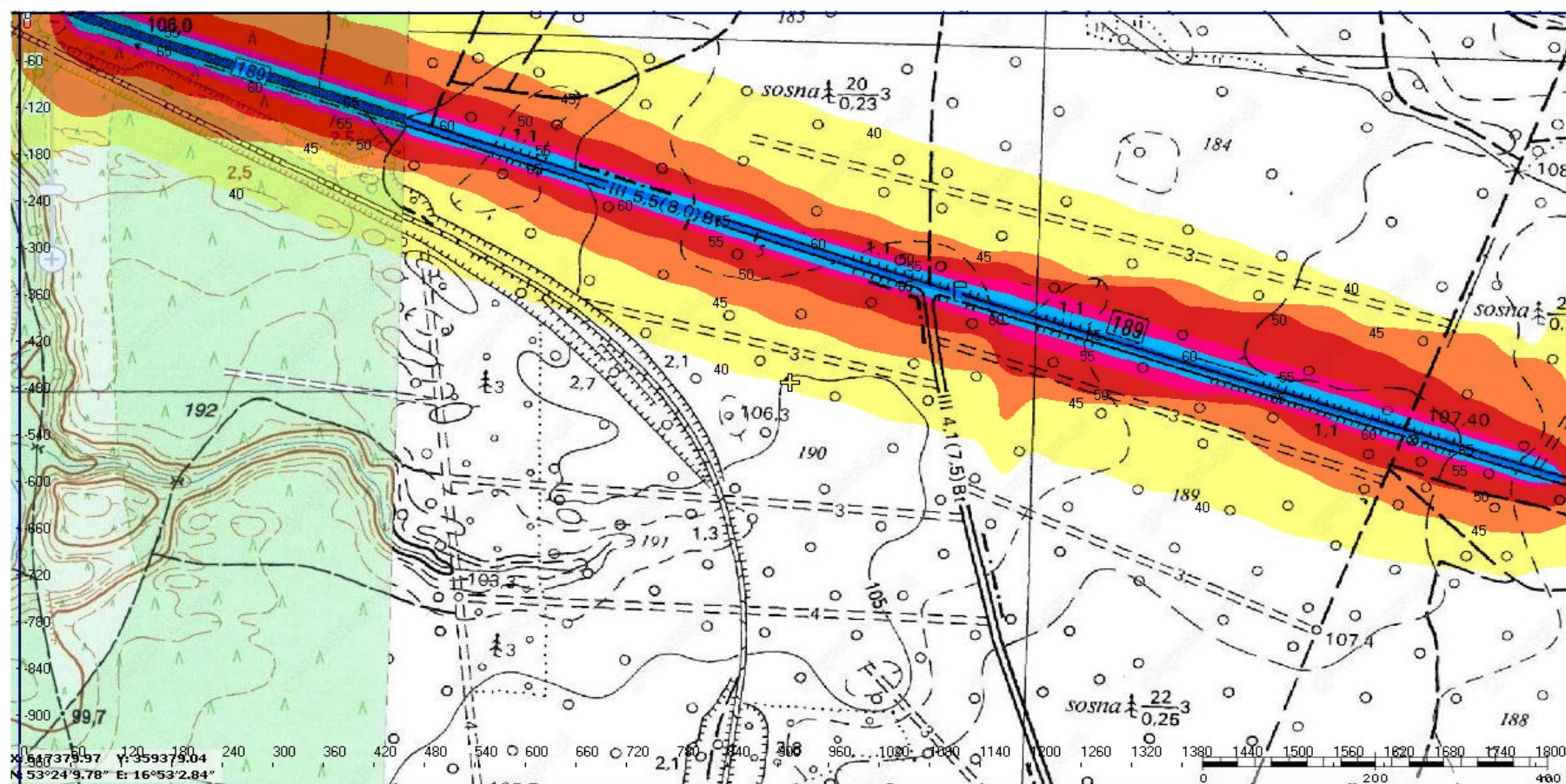
Rys. 1B Wykres natężenia hałasu przy drodze krajowej nr 11 w porze nocy

Rys. 2A Wykres natężenia hałasu przy drodze krajowej nr 11 w porze dnia

Rys. 3A Wykres natężenia hałasu przy drodze wojewódzkiej nr 189 w porze nocy

Rys. 3B Wykres natężenia hałasu przy drodze wojewódzkiej nr 189 w porze nocy